

Kunnskapsgrunnlag for regionvekstavtaler

Hålogalandsrådet

Foto: Bodø i Vinden

2020

Nordland
FYLKESKOMMUNE

Innhold

1.	INNLEDNING	4
1.1.	FN 17 Bærekraftmål	4
2.	DEL 1 – REGIONALT FAKTAGRUNNLAG	6
2.1.	Befolkning	6
2.1.1.	Befolkningsantall	6
2.1.2.	Befolkningsendringer	8
2.1.3.	Befolkningsprognoser	9
2.1.4.	Flytting	11
2.2.	Arbeidsmarked	12
2.2.1.	Sysselsetting, status og utvikling	12
2.2.2.	Utdanningsnivå hos arbeidstakere	15
2.2.3.	Nyetableringer	16
2.3.	Regionmesterskapet – Indeks Nordland	18
2.4.	Utdanning	19
2.4.1.	Grunnskolepoeng	19
2.4.2.	Fullført videregående opplæring i regionen	20
2.4.3.	Tilbudsstruktur i regionen	21
2.5.	Samferdsel	23
2.5.1.	Havner og kaianlegg	23
2.5.2.	Flypassasjerer	24
2.5.3.	Trafikkulykker	25
2.6.	Klima, miljø og planlegging	27
2.6.1.	Klimautslipp	27
2.6.2.	Omdisponering av areal	29
2.6.3.	Husholdningsavfall	30
2.6.4.	Energi	31
2.6.5.	EL-biler og ladestasjoner	32
2.6.6.	Statlig sikret friluftsområder	34
2.6.7.	Planstatus	34
2.7.	Tannhelse	35
3.	DEL 2 - KORT BESKRIVELSE AV REGIONEN	36
3.1.	Nærings- og kompetansemiljø	36
3.2.	Utdanning	36

3.3.	Samferdsel.....	38
3.4.	Klima, miljø og planlegging.....	39
3.5.	Fylkeskommunal tilstedeværelse og tjenestetilbud.....	39
4.	DEL 3 – FORELØPIG ANALYSE.....	41
4.1.	Befolkning	41
4.2.	Næring og kompetanse	41
4.3.	Utdanning.....	42
4.4.	Samferdsel.....	42
4.5.	Klima, miljø og planlegging.....	43

1. INNLEDNING

Nordland fylkeskommune har et stort omfang av statistikk og analyser innenfor en rekke sektorområder. Som hovedregel forholder disse seg til kommunenivå og/eller fylkesnivå. Dette kunnskapsgrunnlaget er det første som er regionalisert etter ny regioninndeling med 6 interkommunale politiske råd i fylket.

Kunnskapsgrunnlaget er ikke altomfattende. Fylkeskommunen har i forberedelsen til første generasjon regionvekstavnale mellom de interkommunale politiske rådene og fylkesrådet i Nordland, tatt initiativ til å utarbeide regionale kunnskapsgrunnlag. Vi har valgt noen indikatorer knyttet til sentrale tjenesteområder som fylkeskommunen har ansvar for å følge opp, samt trekk ved den enkelte region som er viktig for den videre utvikling. Kunnskapsgrunnlaget er kvalitetssikret i samarbeid med de interkommunale politiske rådene. Kunnskapsgrunnlaget for hver region skal oppdateres jevnlig i samarbeid med det interkommunale politiske rådet. Gjennom dette arbeidet vil vi få en felles forståelse av hva som er gode indikatorer for status og utvikling i hver region.

Når det gjelder videregående utdanning vil det i 2020 vedtas en FT-sak om 4-årig tilbudsstruktur i videregående skoler. Her skal det også utarbeides et eget kunnskapsgrunnlag til saken. Når det gjelder samferdselsområdet, starter arbeidet med regional transportplan i 2020. For begge disse sakene vil det legges opp til god dialog med de interkommunale politiske rådene.

De regionale kunnskapsgrunnlagene er tredelt.

Del 1 er et faktagrunnlag som gir oversikt over statistikk knyttet til befolkning, arbeidsliv, utdanning, samferdsel klima og miljø og tannhelse. Det meste av den regionaliserte statistikken er levert av Kunnskapsparken i Bodø. Hålogalandsrådet omfatter her kommunene i Nordland, dvs. Evenes og Narvik.

Del 2 inneholder en kort beskrivelse av sentrale trekk ved regionen.

Del 3 Omtaler områder hvor samarbeidspartene ser det kan være behov for ekstra oppmerksomhet, eller hvor det kan være grunnlag for ytterligere styrking for å oppnå positiv utvikling i regionen.

De regionale kunnskapsgrunnlagene vil gjøres tilgjengelig gjennom sharepoint-løsninger, hvor også andre grunnlagsdokumenter som for eksempel kunnskapsgrunnlaget til 4-årig tilbudsstruktur i videregående skole, folkehelseundersøkelsen og godsstrømsanalysen, vil bli gjort lett tilgjengelig for samarbeidspartene og kommunene. Også «rådatafilene» til kunnskapsgrunnlaget vil legges i sharepoint og vil kunne benyttes av partene etter behov. Disse vil på noen områder være mer omfattende enn det som er tatt med i de ferdigstilte kunnskapsgrunnlagene.

1.1. FN 17 Bærekraftmål

Regionvekstavnalene skal bidra til å oppnå de 17 mål som FN har satt for bærekraftig utvikling frem til 2030. Avtalene skal styrke de tre dimensjonene knyttet til bærekraft: miljømessig-, sosial- og økonomisk bærekraft slik det framgår av figuren under.

Figur 1 Bærekraftdimensjonene

Under hvert delkapittel i del 1 av kunnskapsgrunnet viser det til hvilke av FNs 17 mål som i størst grad relaterer seg til temaet. Utviklingen over tid av de valgte indikatorene vil kunne fortelle oss om utviklingen for akkurat disse indikatorene bidrar til mer bærekraftig utvikling. Figuren under viser bærekraftsmålene. I tillegg er det 169 delmål. Disse finnes det oversikt over her: <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>

Figur 2 Bærekraftmålene

2. DEL 1 – REGIONALT FAKTAGRUNNLAG

2.1. Befolkning

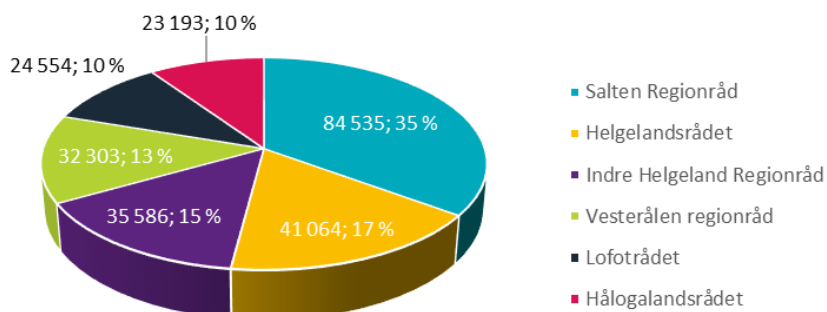

Figur 3 Bærekraftmål relatert til befolkning

2.1.1. Befolkningsantall

Nordland hadde 241 235 innbyggere ved årsskifte 2019/2020. Figur 4 viser befolkningen fordelt på de seks regionene i Nordland.

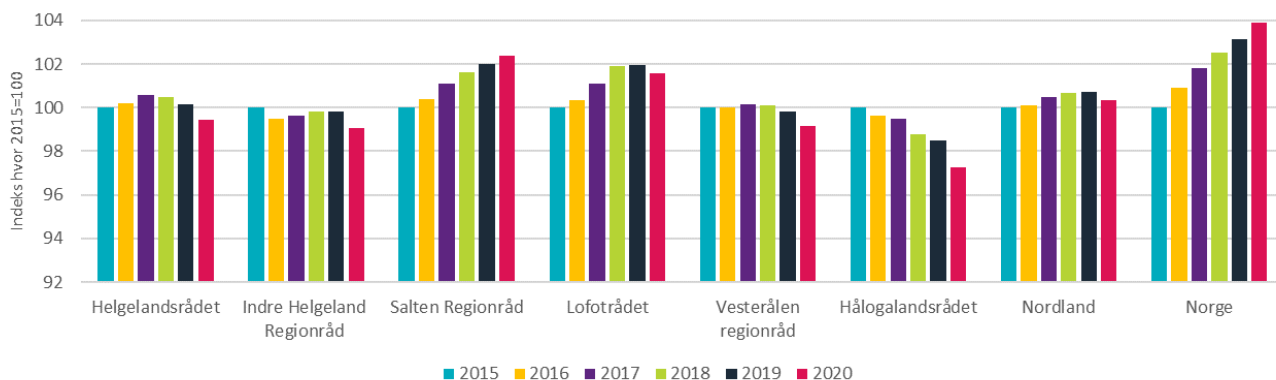
Befolkningen i regionene i Nordland 2020 (SSB)

Figur 4 Befolkningen i Nordland 1. januar 2020 (SSB)

Befolkningen i Nordland er fordelt med ca. 1/3 hver i nord-, midt- og sørfylket. I nordfylket er det tre regionråd. Den delen av Hålogalandrådet som er i Nordland har 9,6 prosent av befolkningen i Nordland.

Befolkningsutviklingen fra 2015 til 2020 i Nordland (SSB)

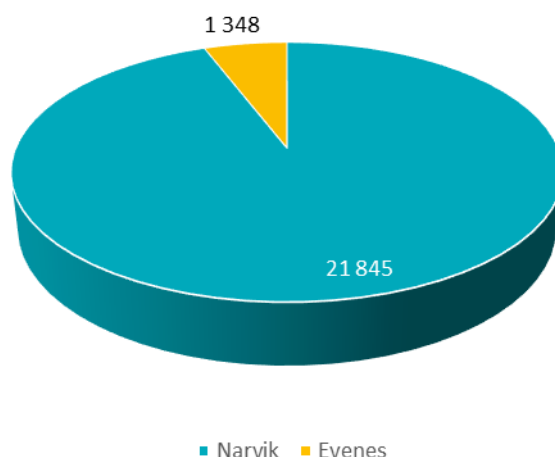
Figur 5 Befolkningsutviklingen i regionene i Nordland sammenlignet med fylket og Norge (SSB)

Figur 5 viser befolkningsutviklingen i regionene vist som en indeks hvor 2015=100. Veksten fra 2015 til 2020 var som følger i hver enkelt region:

- Helgelandsrådet -0,6 %
- Indre Helgeland regionråd -0,9 %,
- Salten Regionråd 2,4 % (Uten Bodø er tallet for Salten -0,66%)
- Lofotrådet 1,6 %,
- Vesterålen regionråd -0,8 %
- Hålogalandsrådet -2,7 %
- Nordland 0,35 %
- Norge 3,9 %

Helgelandsrådet omfatter 2 kommuner i Nordland. Antall innbyggere i de to kommunene som inngår i Hålogalandsrådet er illustrert i figur 6.

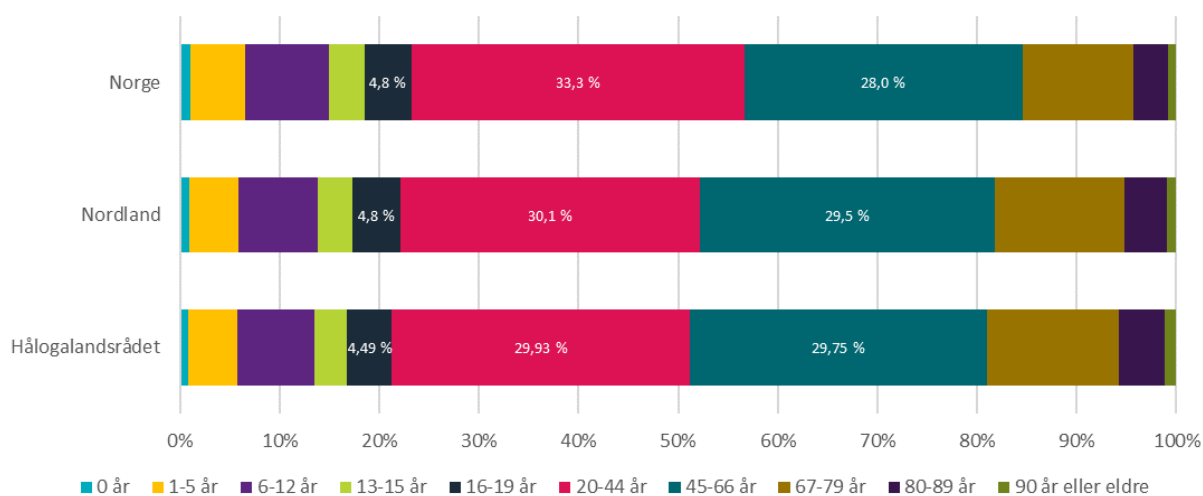
Befolkningen i Hålogalandsrådet, 2020 (SSB)

Figur 6 Befolkningen i Hålogalandsrådet 2020 (SSB)

Figur 7 viser aldersstrukturen i befolkningen i Nordland per 1. januar 2020, altså hvor stor andel hver enkelt aldersgruppe utgjør av total befolkning i regionen. Det er også en sammenligning med Norge.

Aldersstrukturen i befolkningen, 2020 (SSB)

Figur 7 Aldersstrukturen i befolkningen fordelt på ulike aldersgrupper 2020 (SSB)

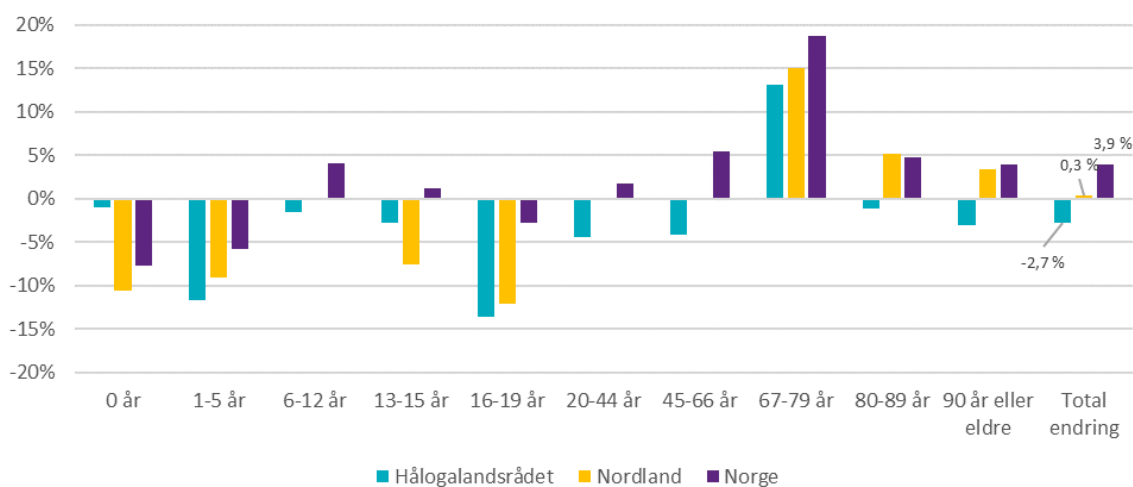
2.1.2. Befolkningsendringer

Sammenlignet med 2015 er det i dag 833 flere innbyggere i Nordland, men for Helgelandsrådet er det blitt 232 færre innbyggere i samme periode. Tabell og figur 8 viser prosentvis endring i perioden 2015 til 2020 for regionen sammenlignet med fylket som helhet og Norge fordelt på ulike aldersgrupper.

Endring befolkningen i Nordland 2015 - 2020. Prosentandel (SSB)	0 år	1-5 år	6-12 år	13-15 år	16-19 år	20-44 år	45-66 år	67-79 år	80-89 år	90 år eller eldre	Total endring
Helgelandsrådet	-10,5 %	-11,0 %	0,6 %	-10,8 %	-9,4 %	-2,7 %	-1,0 %	14,4 %	6,6 %	10,4 %	-0,6 %
Indre Helgeland regionråd	-13,6 %	-13,4 %	-1,4 %	-6,1 %	-17,5 %	-1,4 %	0,4 %	10,4 %	7,4 %	4,9 %	-0,9 %
Salten regionråd	-13,8 %	-6,7 %	1,2 %	-4,0 %	-8,8 %	2,2 %	1,5 %	18,9 %	6,9 %	6,1 %	2,4 %
Lofotrådet	-5,4 %	-4,1 %	-2,4 %	-0,2 %	-13,2 %	2,7 %	-0,1 %	17,7 %	0,0 %	1,7 %	1,6 %
Vesterålen regionråd	-7,8 %	-9,5 %	-0,1 %	-21,6 %	-15,6 %	-0,9 %	-0,1 %	12,3 %	6,2 %	-4,3 %	-0,8 %
Hålogalandsrådet	-1,0 %	-11,7 %	-1,5 %	-2,8 %	-13,7 %	-4,5 %	-4,1 %	13,2 %	-1,1 %	-3,0 %	-2,7 %
Nordland	-10,5 %	-9,0 %	-0,1 %	-7,6 %	-12,1 %	-0,1 %	0,0 %	15,1 %	5,2 %	3,5 %	0,35 %
Norge	-7,7 %	-5,8 %	4,1 %	1,2 %	-2,8 %	1,7 %	5,4 %	18,8 %	4,8 %	4,0 %	3,9 %

Tabell 1 Befolkningsendringer i Nordland 2015 – 2020 (SSB)

Prosentvis endring i befolkningen fra 2015 til 2020 (SSB)

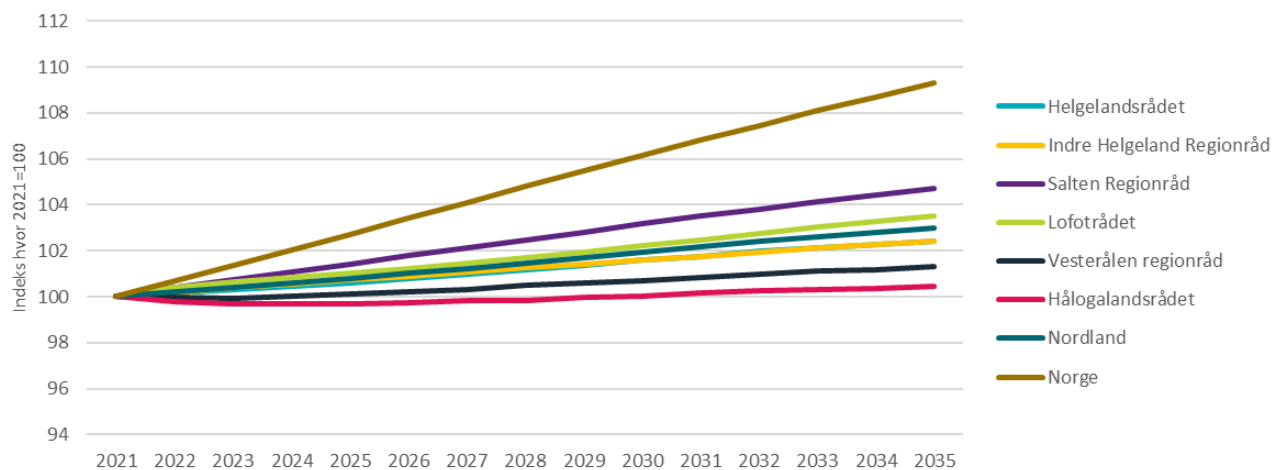
Figur 8 Befolkningsendring 2015 til 2020 (SSB)

Som figur 8 viser har Evenes og Narvik til sammen hatt en nedgang på 2,7 prosent i perioden. Det har kun vært vekst i alderskategorien 67-79 år.

2.1.3. Befolkningsprognoser

Befolkningsprognoser gir oss et bilde av hvordan det forventes at befolkningsutviklingen kan bli i årene fremover.

Befolkningsprognose Nordland 2021 - 2035 (Hovedalternativet SSB)

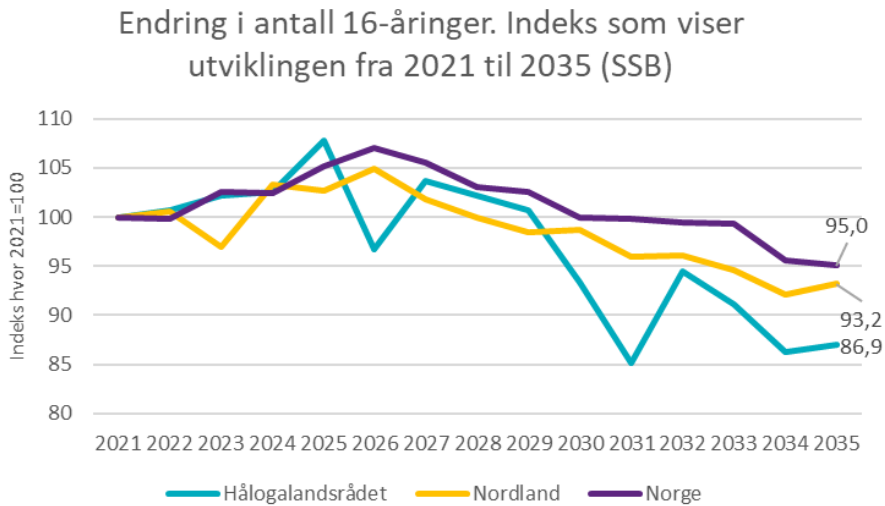

Figur 9 Befolkningsprognose Nordland 2021 – 2035 (Hovedalternativet SSB)

Figur 9 viser viser befolkningsprognosen for 2021 – 2035, altså forventet befolkningsvekst i hovedalternativet. Tallene for hver av regionene er som følger:

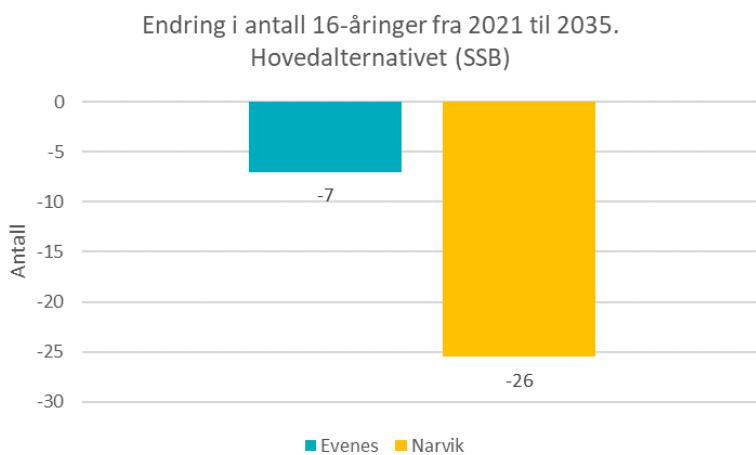
- Helgelandsrådet 2,4 %
- Indre Helgeland regionråd 2,4 %
- Salten regionråd 4,7 % (Salten uten Bodø har en vekst på -4,7 %)
- Lofotrådet 3,5 %
- Vesterålen regionråd 1,3 %
- Hålogalandsrådet 0,5 %

Utviklingen i antall 16-åringer gir et bilde av behovet for elevplasser i videregående opplæring. I figur 10 sammenlignes befolkningsprognosen for antall 16-åringer i Hålogaland for perioden 2021 til 2035 med hele Nordland fylke og landet som helhet. Figuren viser at det forventes en nedgang på 13 prosent (33 personer) i Hålogaland fra 2021 til 2035. Tilsvarende tall for Norge er en nedgang på 5 prosent, mens det for Nordland er en nedgang på 6,8 prosent.

Figur 10 Endring i antall 16-åringer fra 2021 til 2035 (Prognose: Hovedalternativet til SSB)

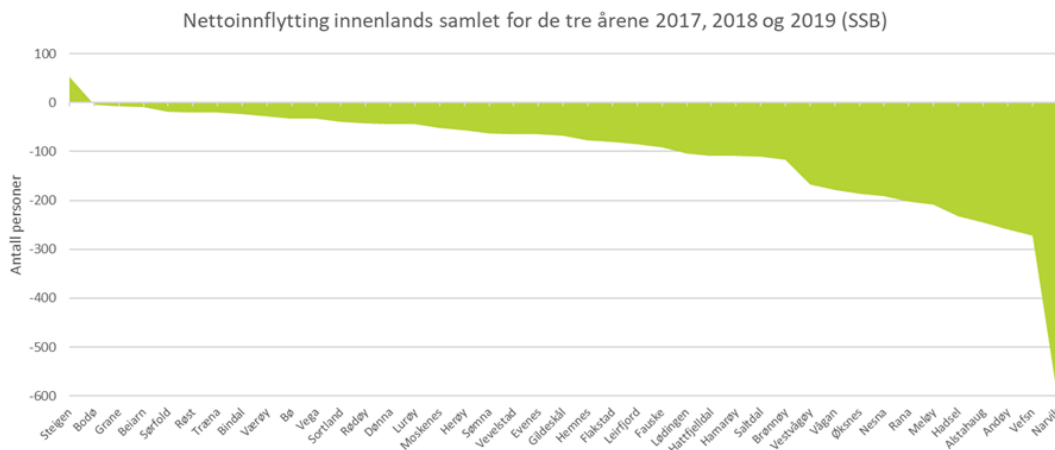
Endringene på kommunenivå er vist i figur 11, hvor vi ser at det er en nedgang i begge kommunene.

Figur 11 Endringer i antall 16-åringer fra 2021 til 2035. Hålogaland. Hovedalternativet (SSB)

2.1.4. Flytting

En av de virkelig store utfordringene til svært mange av kommunene i Nordland er at det flytter flere innbyggere ut av enn det kommer tilflyttere, og spesielt er det mange unge som flytter ut. Figur 12 viser innenlands nettoinnflytting (innflytting innenlands minus utflytting innenlands) for hvert enkelt kommunene for de tre årene 2017, 2018 og 2019.

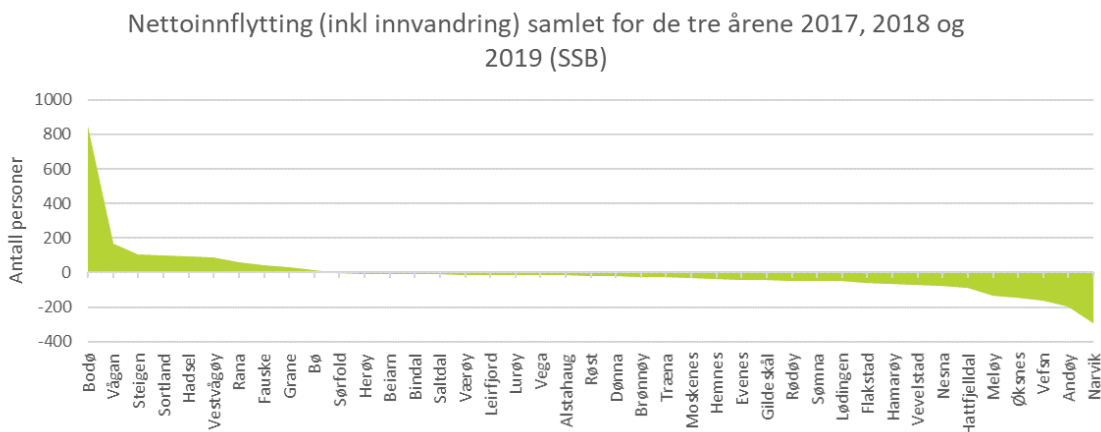

Figur 12 Innenlands Nettoinnflytting i kommunene i Nordland for de tre årene 2017 – 2019 (SSB)

For de to kommunene som inngår i Hålogalandrådet var nettoinnflyttingen innenlands som følger:

- Evenes - 65
- Narvik - 600

Uten innvandring hadde vi i Nordland en nettoinnflytting på -4314 personer samlet for årene 2017 – 2019. Nettoinnflytting inkludert innvandring er illustrert i neste figur. Nordland hadde en nettoinnflytting inkludert innvandring på -264 personer i samme periode. Dette viser hvilken betydning innvandringen har for å opprettholde befolkningstallet i Nordland.

Figur 13 Nettoinnflytting inkludert innvandring samlet for årene 2017 – 2019 (SSB)

For de to kommunene som inngår i Hålogaland regionråd var nettoinnflyttingen (inkludert innvandringen) som følger:

- Evenes - 41
- Narvik - 294

2.2.Arbeidsmarked

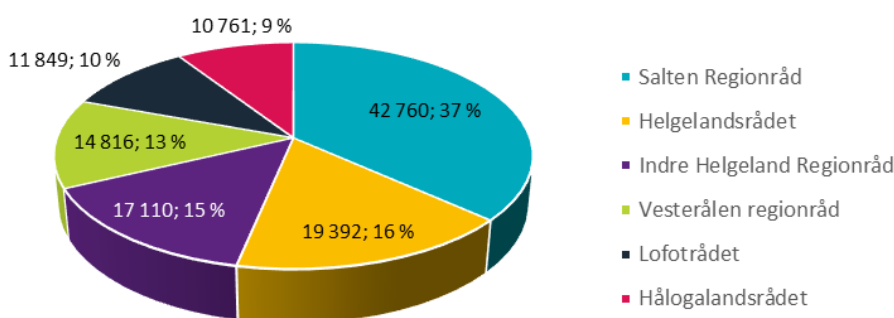

Figur 14 Bærekraftmål relatert til arbeidsmarkedet

2.2.1. Sysselsetting, status og utvikling

I 2019 var det 116 700 sysselsatte i Nordland, hvorav 9 prosent hadde sitt arbeidssted i Hålogaland. Figur 15 viser antall og andel sysselsatte i regionene i Nordland.

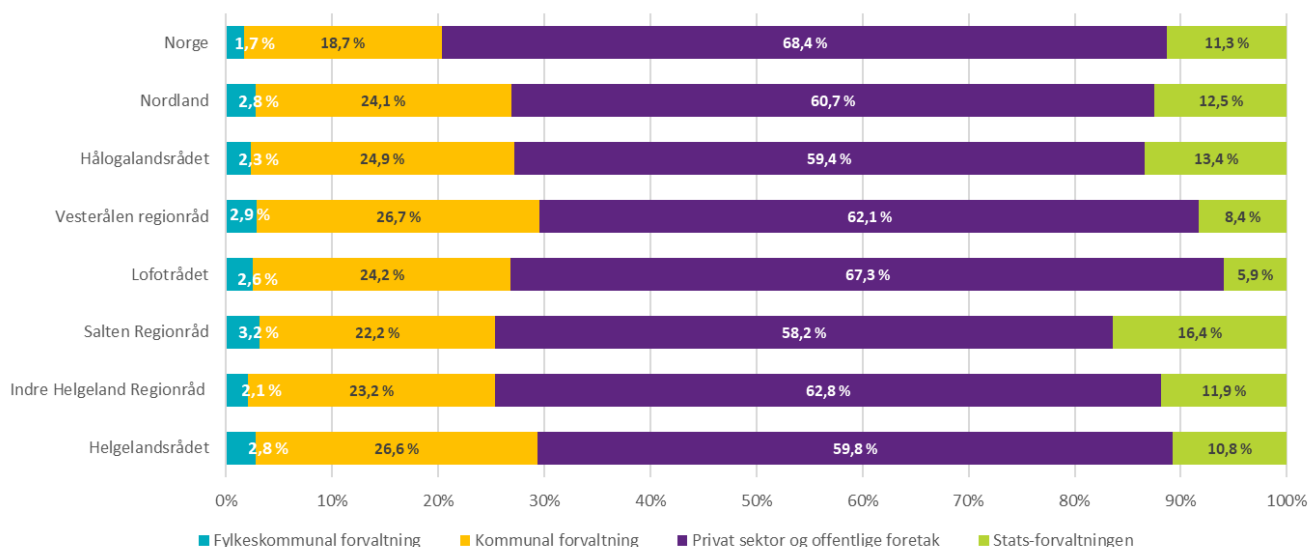
Sysselsetting per region 2019, etter arbeidssted (SSB)

Figur 15 Sysselsetting per region i Nordland 2019 etter arbeidssted (SSB)

Privat sektor (som også inkluderer offentlige foretak) utgjorde 60,7 prosent av all sysselsettingen i 2019 i Nordland. Tilsvarende andel for kommunal-, fylkeskommunal- og statlig forvaltning var henholdsvis 24,1 prosent, 2,8 prosent og 12,5 prosent. Sysselsettingsandelene per sektor og region er illustrert i figur 16, hvor det også gjøres en sammenligning med Nordland og landet som helhet. Figuren viser at Hålogaland har en høyere andel sysselsatte innenfor kommunal- og statligsektor enn gjennomsnittet for Nordland.

Andel sysselsatte i Nordland per sektor i 2019 etter arbeidssted (SSB)

Figur 16 Andel sysselsatte i Nordland per sektor i 2019, etter arbeidssted (SSB)

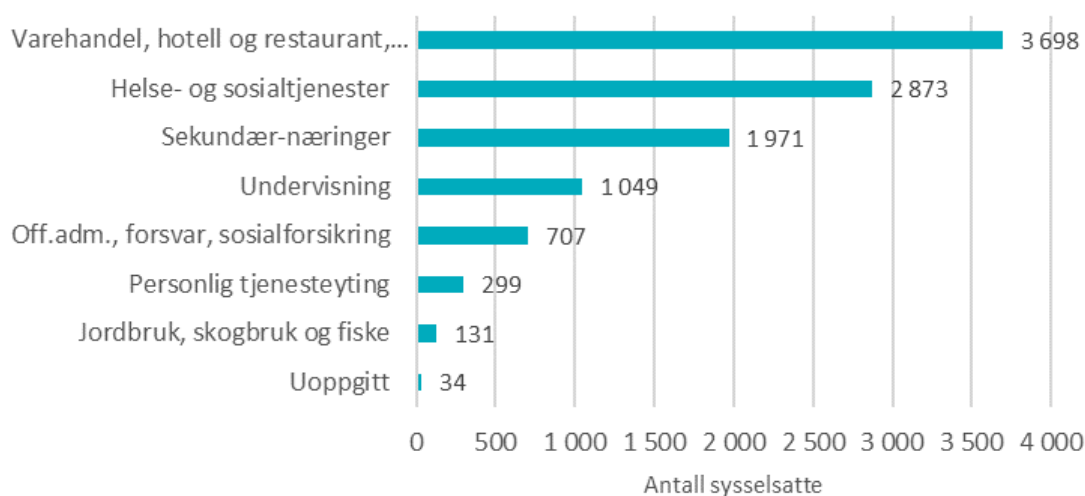
Tabell 2 viser prosentvis endring (jobbskaping) i sysselsettingen per sektor for årene 2015 – 2019. Nordland hadde en lavere sysselsetningsvekst (2,9 prosent) enn landet som helhet (4,4) i denne perioden. Innenfor fylkeskommunalforvaltning var det en betydelig nedgang i Nordland, mens det var en liten vekst i samme sektor i landet. Veksten i de andre sektorene er positive, men lavere enn gjennomsnittet for landet. Hålogaland hadde negativ sysselsetningsutvikling med -2 prosent (minus 216 sysselsatte), mens det for hele fylket var en vekst på 2,9 prosent. Den største prosentvise nedgangen i Hålogaland er innenfor fylkeskommunal sektor med minus 11,9 prosent. Målt i antall var det imidlertid i privat sektor det var størst nedgang med 116 sysselsatte i Hålogaland.

Prosentvis endring i sysselsetting per sektor 2015 - 2019. Nordland. (SSB)	Fylkeskommunal forvaltning	Kommunal forvaltning	Privat sektor og offentlige foretak	Statsforvaltningen	Alle sektorer
Helgelandsrådet	0,6 %	2,2 %	3,1 %	-3,1 %	2,1 %
Indre Helgeland Regionråd	-13,8 %	-1,2 %	2,2 %	2,6 %	1,1 %
Salten Regionråd	-5,1 %	5,2 %	4,5 %	4,5 %	4,3 %
Lofotrådet	-8,4 %	3,5 %	6,8 %	3,1 %	5,4 %
Vesterålen regionråd	-3,2 %	3,5 %	5,3 %	-6,2 %	3,5 %
Hålogalandsrådet	-11,4 %	-0,1 %	-2,4 %	-1,4 %	-2,0 %
Nordland	-5,9 %	2,8 %	3,6 %	1,4 %	2,9 %
Norge	0,9 %	6,1 %	4,1 %	3,7 %	4,4 %

Tabell 2 Sysselsetningsendringer per sektor (SSB)

Figur 17 viser en fordeling av sysselsettingen på næringsgrupper i Hålogaland. Som figuren viser er det næringsgruppen som inkluderer varehandel, hotell og restaurant, samferdsel, finans., forretningsmessig tjenester og eiendom som er størst, hvor det er 3 698 sysselsatte. Helse- og sosialtjenester er den nest største sysselsetningsgruppen med 2 873 sysselsatte. Sekundærnæringer som inkluderer bergverk, vareproduserende industri, vann og kraftverk, bygg og anlegg sysselsatte 1 971 personer i Hålogaland i 2019. Innenfor undervisning er det 1 049 sysselsatte. Forsvar og annen offentlig administrasjon hadde 707 sysselsatt i Hålogaland i 2019. Bedrifter som tilbyr personlig tjenesteyting sysselsatte 299 personer, mens det innenfor primærnæringene er 131 sysselsatte.

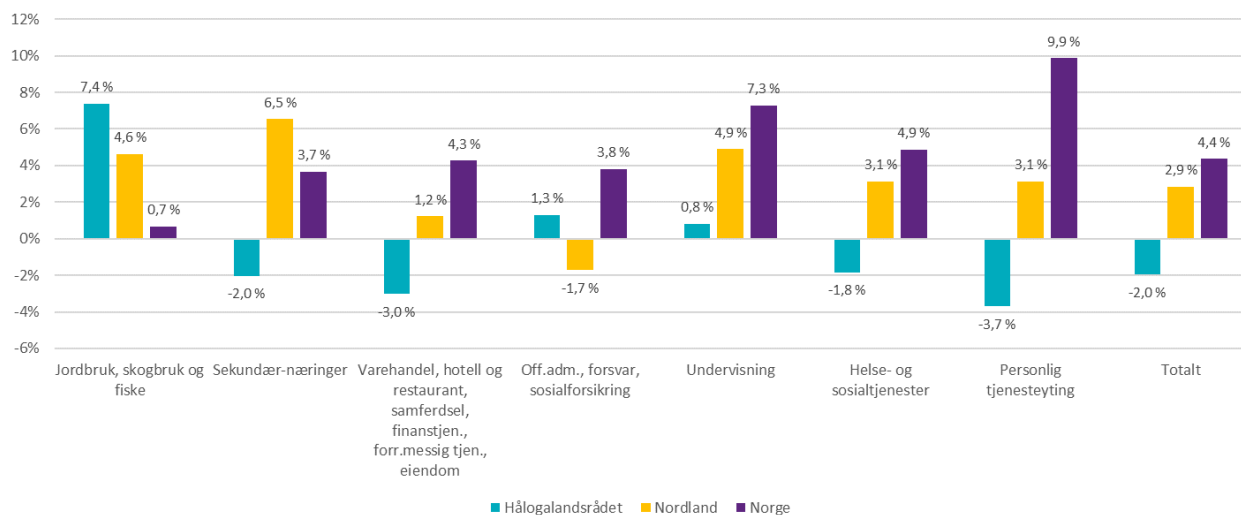
Sysseletting etter næring og arbeidssted Hålogalandsrådet 2019 (SSB)

Figur 17 Sysseletting etter næring og arbeidsted Hålogalandsrådet (SSB)

I figur 18 gis en oversikt over den prosentvise sysselettingsutviklingen (jobbskapingen) for de ulike næringene i Hålogaland sammenlignet med Nordland og Norge for perioden 2015 – 2019. Som figur 18 viser var det kun innenfor de tre næringsgruppene jordbruk/skogbruk/fiske, off.adm./forsvar og undervisning at Hålogaland hadde enn sysselettingsvekst i denne perioden. Høyest vekst er det innenfor jordbruk/skogbruk/fiske hvor veksten er høyere enn for Nordland og Norge.

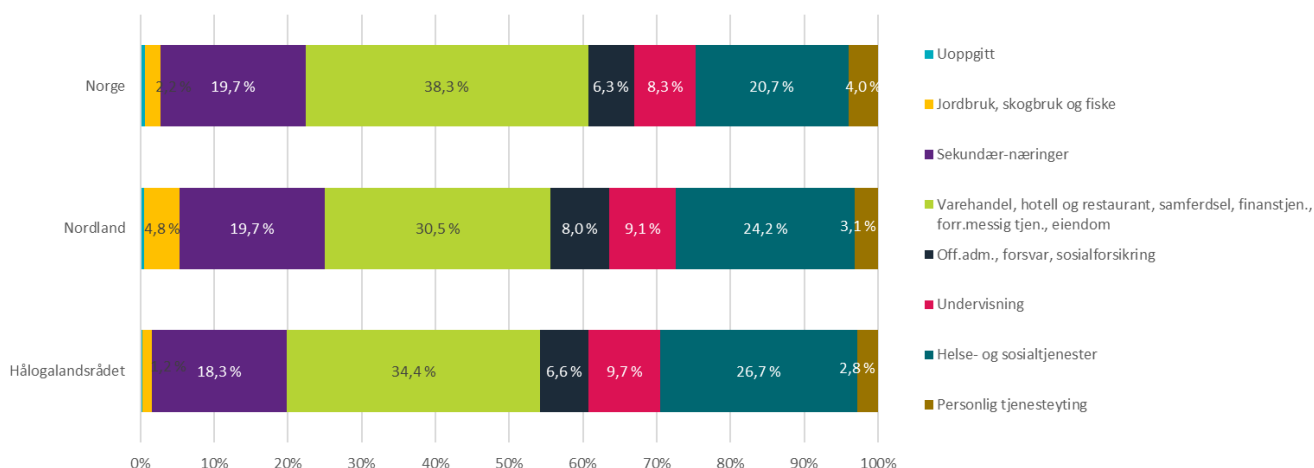
Prosentvis endring antall sysselsatte etter næring 2015 -2019 (SSB)

Figur 18 Prosentvis endring i antall sysselsatte etter næring og etter arbeidssted 2015 – 2019 (SSB)

Figur 19 viser en prosentvis fordeling av de sysselsatte på næring. I figuren sammenlignes andelene i Hålogaland med hele Nordland og Norge.

Andel sysselsatte fordelt på næring etter arbeidssted, 2019 (SSB)

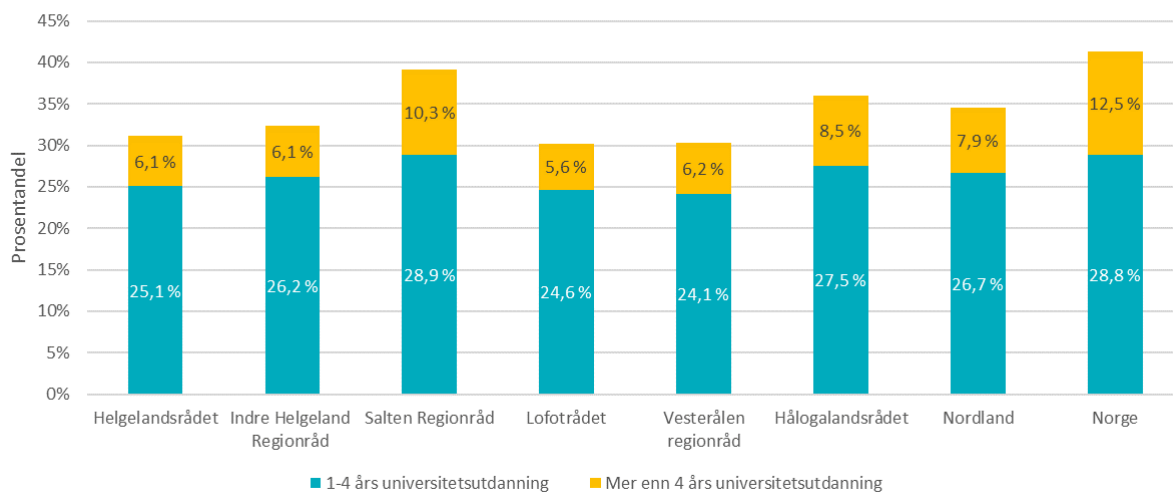

Figur 19 Andel sysselsatte fordelt på næring etter arbeidssted, 2019 (SSB)

2.2.2. Utdanningsnivå hos arbeidstakere

Det er en positiv sammenheng mellom høyere utdanningsnivå og størrelsen på verdiskaping. I Nordland har 34,6 prosent av de sysselsatte i aldersgruppen 20-66 år høyere utdanning. Tilsvarende tall for hele landet er 41,3 prosent. Selv om utdanningsnivået i Nordland øker år for år, både blant sysselsatte og i befolkningen generelt ligger andelen fremdeles et godt stykke bak landsgjennomsnittet. Figur 20 viser hvor stor andel av de sysselsatte i aldersgruppen 20-66 år i regionene som har høyere utdanning sammenlignet med Nordland og Norge.

Høgskole-/universitetsutdanning blant sysselsatte i aldersgruppen 20-66 år etter arbeidssted i regionene i Nordland, 2019 (SSB)

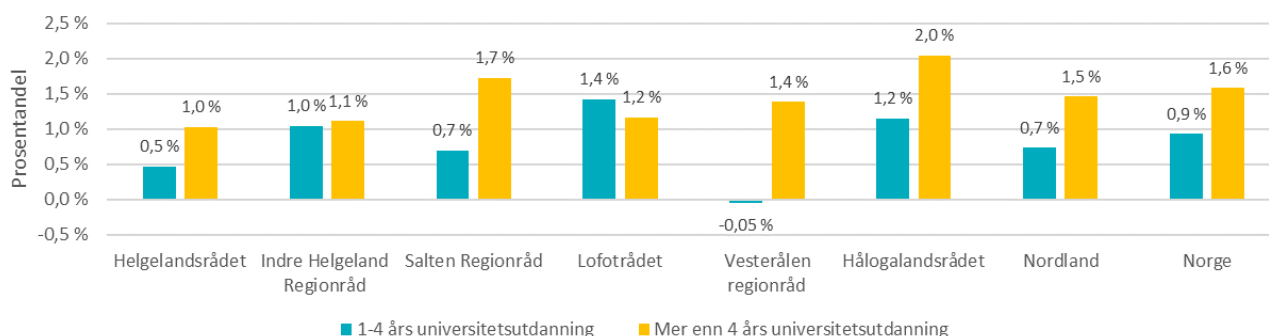

Figur 20 Høyere utdanning blant sysselsatte i Nordland, etter arbeidssted i aldersgruppen 20-66 år 2019 (SSB)

Etter Salten er Hålogaland den regionen i Nordland som har høyest utdanningsnivå blant sine sysselsatte.

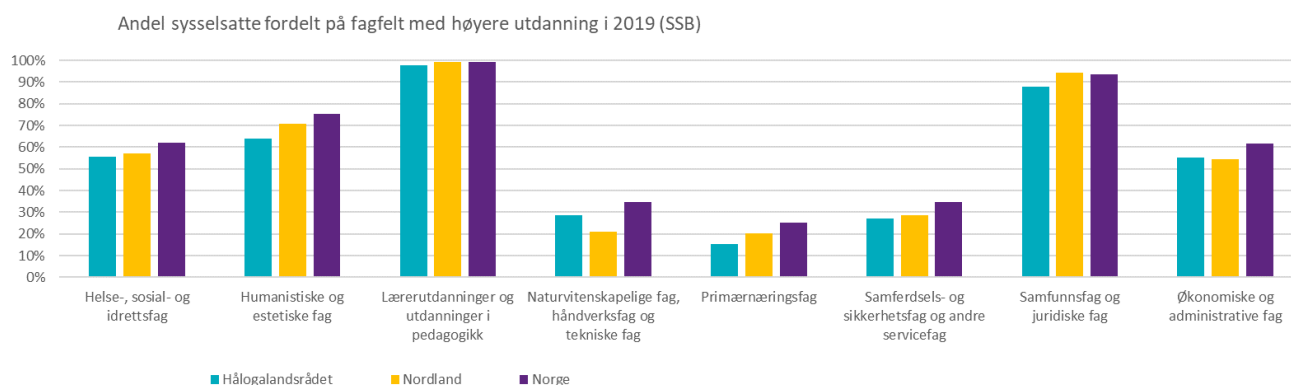
Figur 21 viser en oversikt over endring (prosentandel) i utdanningsnivået blant de sysselsatte med arbeidssted i Nordland i årene 2015 – 2019. Siden 2015 har prosentandelen sysselsatte (20-66 år) med 1-4 års høyere utdanning i Nordland økt med 0,7 prosent, mens andelen med mer enn 4 års utdanning har økt med 1,5 prosent. Tilsvarende tall for hele landet er litt høyere. I Hålogaland har prosentandelen sysselsatte (20-66 år) med 1-4 års høyere utdanning økt med 1,2 prosent, mens andelen sysselsatte med mer enn 4 års høyere utdanning har økt med 2 prosent. Hålogaland skiller seg ut fra de andre regionene med en høyere vekst i antall sysselsatte med mer enn 4 års universitetsutdanning.

Endring i utdanningsnivået blant sysselsatte etter arbeidssted i Nordland i årene 2015-2019 (SSB)

Figur 21 Endring i utdanningsnivået blant sysselsatte etter arbeidssted i Nordland i årene 2015 - 2019

Figur 22 viser andel sysselsatte med høyere utdanning innenfor ulike fagfelt i Hålogaland sammenlignet med Nordland og hele landet.

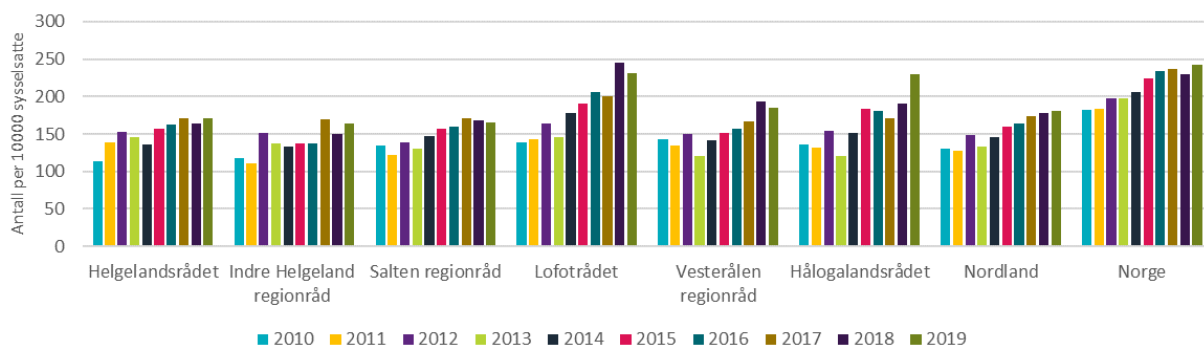

Figur 22 Andel sysselsatte fordelt på fagfelt med høyere utdanning (etter arbeidssted) i 2019 (SSB)

2.2.3. Nyetableringer

Nordland hadde 2 113 nyetableringer i 2019, som per 10 000 sysselsatte utgjør 181 nyetableringer. Figur 23 viser antall nyetableringer per 10 000 sysselsatte innenfor de ulike regionene i Nordland, og for Nordland totalt og Norge.

Antall nyetableringer per 10 000 sysselsatte

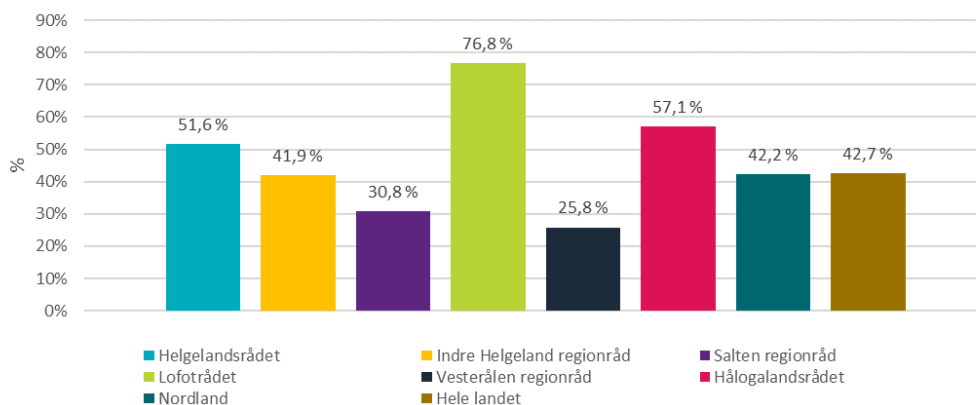

Figur 23 Antall nyetableringer per 10 000 sysselsatte

- Helgelandsrådet 332
- Indre Helgeland Regionråd 281
- Salten Regionråd 705
- Lofotrådet 274
- Vesterålen regionråd 273
- Hålogalandsrådet 248
- **Totalt for Nordland 2113**

I figur 24 gis en oversikt over prosentvis utvikling i antall nyetableringer i perioden 2010 til 2019. Hålogaland hadde en vekst på 57,1 prosent i antall nyetableringer, som er høyere enn for Nordland og Norge som hadde en vekst på henholdsvis 42,2 prosent og 42,7 prosent i samme periode.

Prosentvis utvikling i antall nyetableringer i perioden 2010 til 2019 (SSB)

Figur 24 Utvikling i antall nyetableringer i perioden 2010 til 2019 (SSB)

2.3. Regionmesterskapet – Indeks Nordland

Tabellen under er regionalisert etter inndelingen av interkommunale politiske råd/regionråd etter 1.januar 2020.

Region	2015*	2016*	2017*	2018	2019
Vesterålen Regionråd	6	6	5	6	6
Lofotrådet	2	3	2	2	1
Hålogalandsrådet	4	4	6	5	4
Salten Regionråd	1	2	2	1	1
Indre Helgeland Regionråd	4	5	4	4	4
Helgelandsrådet	2	1	1	2	3

Tabell 3 Rangering samlet for alle indikatorene (Indeks Nordland)

Rangering samlet for indikatorene vekst i omsetning siste 2 år, driftsmargin siste 2 år, verdiskaping siste 2 år, befolkningsvekst siste 5 år og vekst unge voksne siste 2 år.

*For årene 2015, 2016 og 2017 er ikke indikatoren for sysselsetting tatt med i denne oversikten. Bakgrunnen er at SSBs statistikker bygger på ny datakilde fra og med 2015. Tall før dette tidspunktet er dermed ikke direkte sammenlignbare. For sysselsetting ser man på utvikling de 3 siste årene.

Hålogalandsrådet	2015	2016	2017	2018	2019
Vekst i omsetning siste 2 år	4	1	6	1	1
Driftsmargin siste 2 år	6	6	6	2	1
Verdiskaping siste 2 år	3	4	5	5	4
Befolkningsvekst siste 5 år	3	4	6	6	6
Vekst unge voksne siste 2 år	3	6	6	6	4
Vekst i sysselsetting siste 3 år				6	6

Tabell 4 Rangering indikatorer Hålogalandsrådet

2.4. Utdanning

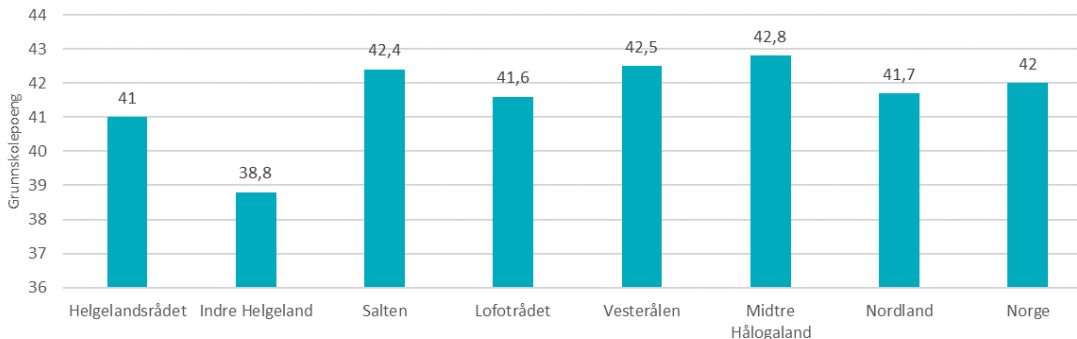

Figur 25 Bærekraftsmål relatert til utdanning

2.4.1. Grunnskolepoeng

Grunnskolepoeng viser elevenes skoleresultat i ungdomsskolen.

Grunnskolepoeng 10 klasse 2018-19 = Vg1 2019-20

Figur 26 Grunnskolepoeng per region for elever i 10 klasse 2018–2019 (Kilde: Utdanningsdirektoratet/Skoleporten)

Tre regioner har grunnskolepoeng over nasjonalt snitt: Salten, Vesterålen og Nordland. Sistnevnte består stort sett av Narvik-elever og er den minste av regionene med under 200 i utvalget.

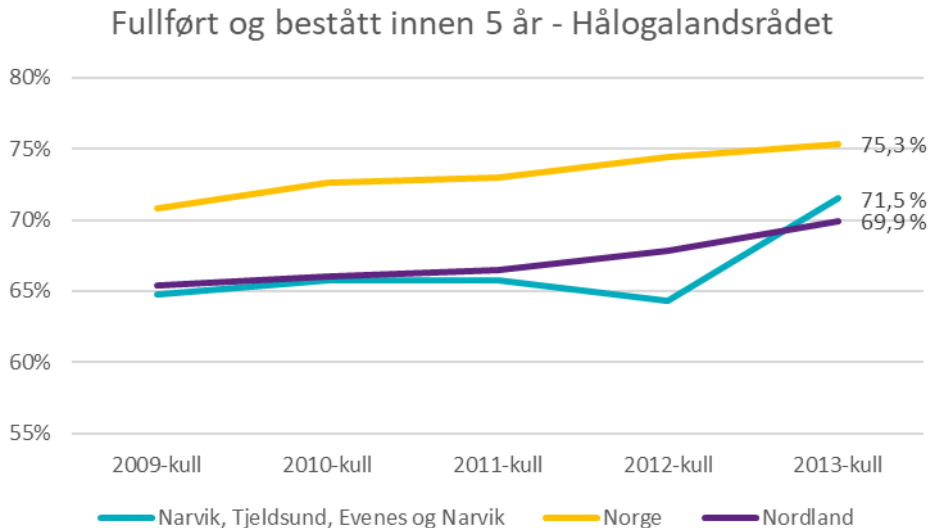
Kommune	Grunnskolepoeng 10 klasse 2018-19 = Vg1 2019-20	Antall elever 10 klasse
Ballangen	42,0	35
Evenes	39,7	16
Narvik	43,2	180
Tjeldsund	41,5	12
Ofoten	42,8	243
Nordland	41,7	
Norge	42,0	

Tabell 5 Grunnskolepoeng per kommune for elever i 10 klasse 2018-2019 (Kilde: Utdanningsdepartementet/Skoleporten)

Tabell 5 følger tidligere kommune- og fylkesinndeling.

2.4.2. Fullført videregående opplæring i regionen

SSB publiserer gjennomføringstall for kommune grupper. Disse varierer en del i størrelse, slik at noen av de mindre folkerike områdene har en del tilfeldige svingninger fra år til år. Hovedinntrykket er imidlertid at gjennomføringsandelen går opp i de fleste kommune gruppene sett over flere år.

Figur 27 Fullført og bestått videregående opplæring innen fem år, utvikling og sammenlikning (SSB)

Litt over halvparten av fylkets kommuner hadde pr. november 2019 oppfylt ambisjonen til KS om å ta inn minst én lærling per 500 innbyggere. Hålogaland har 1 lærling pr. 770 innbyggere. Fordelingen pr. kommune fremgår av tabell 6:

Lærekontrakter	Kontrakter per nov 2019	Folketall 1. kvartal 2019	Måltall: minst 1 per 500
Evenes	3	1 370	1 per 457
Narvik	23	18 638	1 per 810
Hålogaland	26	20 008	1 per 770

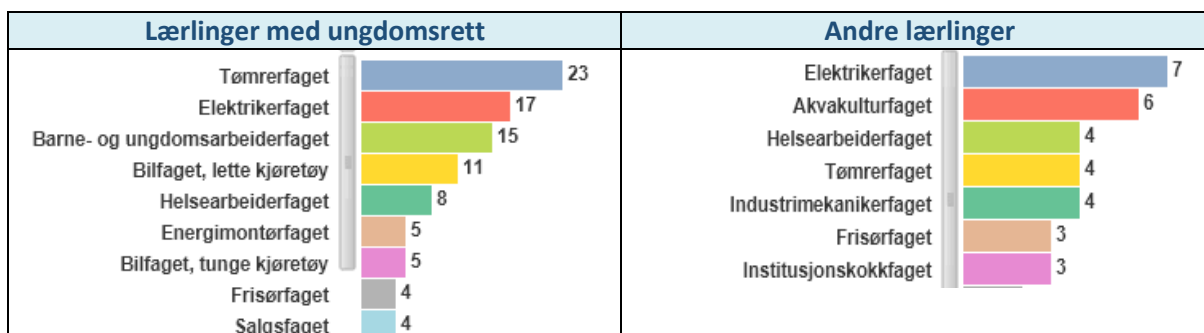
Tabell 6 Antall kommunale lærlinger per kommune i Hålogaland, tall fra november 2019 (Kilde: Vigo)

Tabell 7 viser totalt antall lærlinger i regionene: private, kommunale og statlige. De fleste lærlinger finnes i privat næringsliv.

Løpende lærekontrakter	Ungdomsrett	Andre	Totalt
Helgeland	247	174	421
Indre Helgeland	257	133	390
Salten	584	242	826
Lofoten	180	85	265
Vesterålen	220	89	309
Ofoten	133	57	190
Nordland	1 621	780	2 401

Tabell 7 Løpende lærekontrakter per region per 11 mai 2020 (Kilde: Vigo)

Fordelingen av lærekontrakter sier noe om hvilken kompetanser kommuner og næringsliv etterspør. I Hålogaland er fordelingen som følger:

Figur 28 Løpende lærekontrakter i region Hålogaland, fag med flest lærlinger (Kilde: Vigo, juni 2020)

2.4.3. Tilbudsstruktur i regionen

Studieforberedende	
Idrettsfag Vg1, Vg2 og Vg3	x
Idrettsfag med alpint, landslinje	x *
Studiespesialisering Vg1, Vg2 og Vg3	x
Påbygging generell studiekompetanse Vg3 og Vg4	x
Yrkesfag	
Bygg- og anleggsteknikk Vg1	x
Byggteknikk Vg2	x
Design og håndverk Vg1 - utgående	
Frisør Vg2	x
Frisør, interiør, blomster og eksponering Vg1 - ny	x
Elektrofag Vg1	x
Data og elektronikk Vg2	x
El-energi Vg2	x
Helse- og oppvekstfag Vg1	x
Barne- og ungdomsarbeiderfag Vg2	x
Helsearbeiderfaget Vg2	x
Restaurant- og matfag Vg1	x
Kokk- og servitørfag Vg2	x
Service og samferdsel - utgående	
IKT-servicefag Vg2	x
Teknikk og industriell produksjon Vg1	x
Kjøretøy Vg2	x
Industrieteknologi Vg2	x

Tabell 8 Vedtatt tilbudsstruktur 2020–2021 (Kilde: Ft-sak 210-2019 Endringer i tilbudsstrukturen for videregående opplæring i Nordland for skoleåret 2020–2021)

Videregående opplæring for voksne ivaretas i stor grad av tilbud gjennom Nettskolen i Nordland – se <https://nettskolen.nfk.no> for fagoversikt og nærmere informasjon om tilbudene. Nettskolen har kontinuerlig inntak til de fleste tilbudene, noe som betyr at voksne kan starte når de vil og avslutte til en av eksamensperiodene vår eller høst. Tabell 9 viser deltakerantall inneværende skoleår.

Lokasjon	Studieforberedende/ fellesfag	Yrkesfag	Privatist	Sum
Narvik	41	37	2	80

Tabell 9 Deltakere i voksenopplæring Nettskolen i Nordland

Når det gjelder fagskoletilbudet i regionen, er det som følger:

Tilbud	Studie(-samlings)sted	Ant. stud.p.	Periode
Psykisk helsearbeid og rusarbeid	Narvik	60	2018-20
Tverrfaglig miljøarbeid	Narvik	60	2020-22
Reiseliv og opplevelser	Narvik	60	2020-22

Tabell 10 Fagskoletilbud i Hålogaland

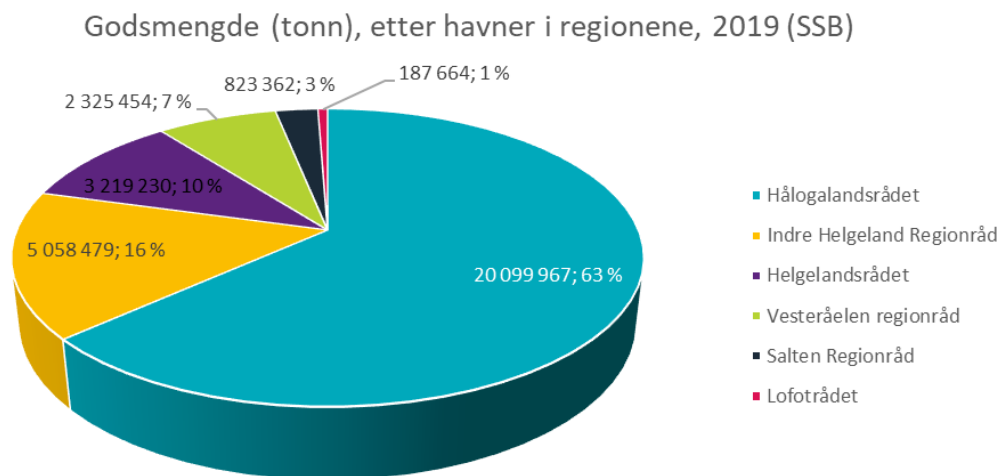
2.5. Samferdsel

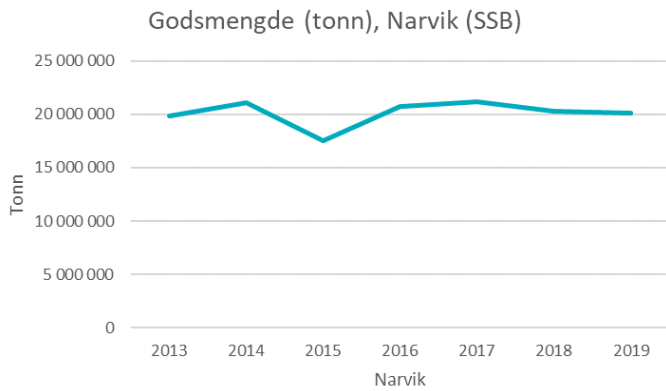
Figur 29 Bærekraftmål relatert til samferdsel

2.5.1. Havner og kaianlegg

Det blir transportert store mengder gods fra havnene i Nordland. I 2019 ble det registrert en total godsmengde på 31,7 millioner tonn. De største volumene går over et fåtall større havner. Figur 30 viser en oversikt over transporterte godsmengder, både inngående og utgående tonn, ved havner i regionene i Nordland.

Figur 30 Godsmengde (tonn) i regionene i Nordland 2019 (SSB)

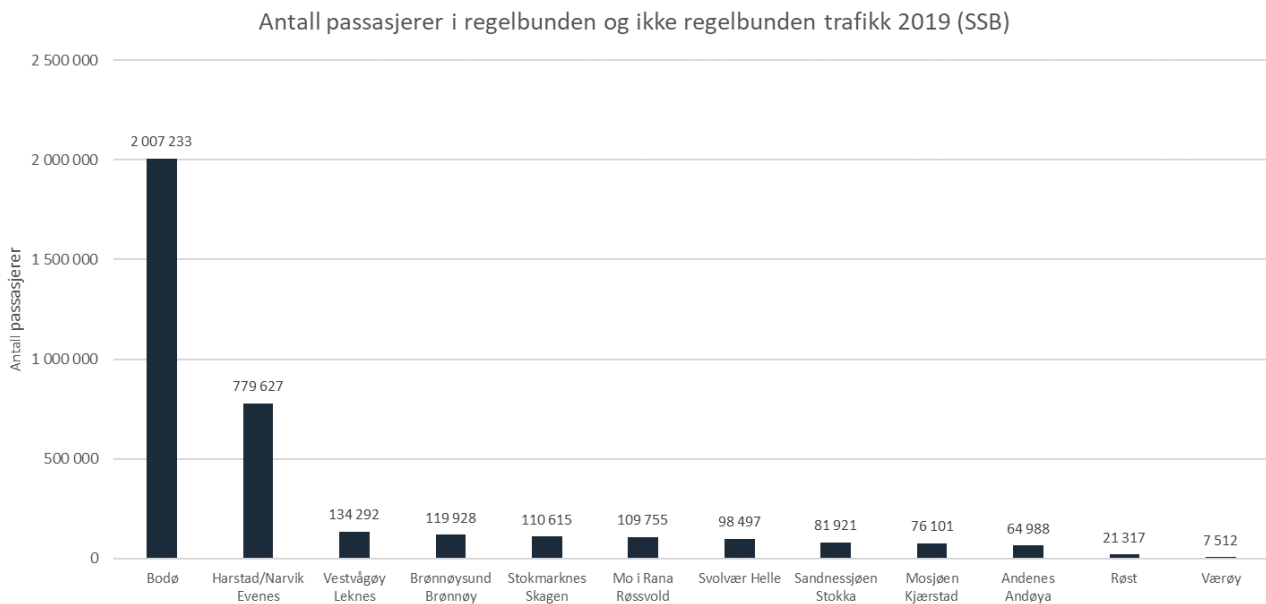

Figur 31 Totale tonn over kai i Hålogaland

I tillegg til Narvik er det registrert om lag ti tusen tonn gods ved kaien i Ballangen.

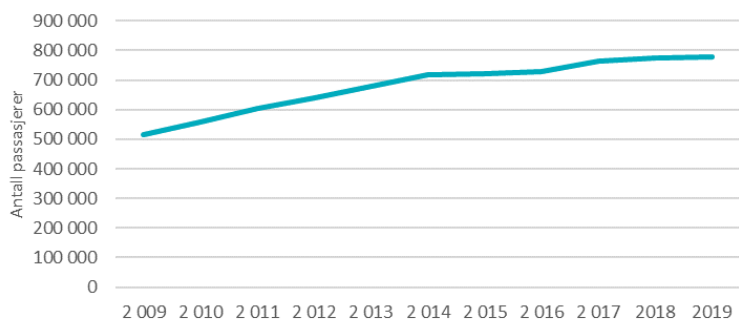
2.5.2. Flypassasjerer

Totale passasjerer i Nordland 2019 var i overkant av 3,6 millioner.

Figur 32 Totalt passasjerer ved avgang og ankomst, innenlandske og utenlandske flygninger, regelbunden og ikke regelbunden trafikk 2019 (SSB)

Antall passasjerer i regelbunden og ikke regelbunden trafikk ved Harstad/Narvik Evenes Lufthavn 2009 - 2019 (SSB)

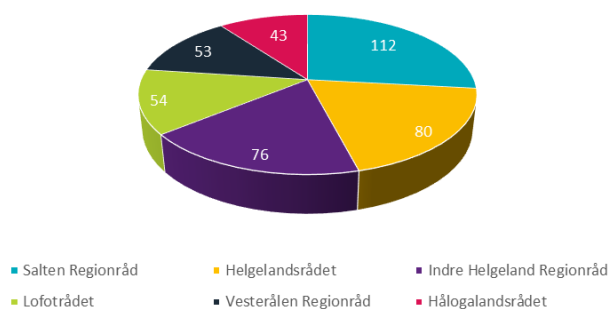

Figur 33 Endring 2009 – 2019 passasjerer ved avgang og ankomst, innenlandske og utenlandske flygninger, regelbunden og ikke regelbunden trafikk 2019 (SSB)

2.5.3. Trafikkulykker

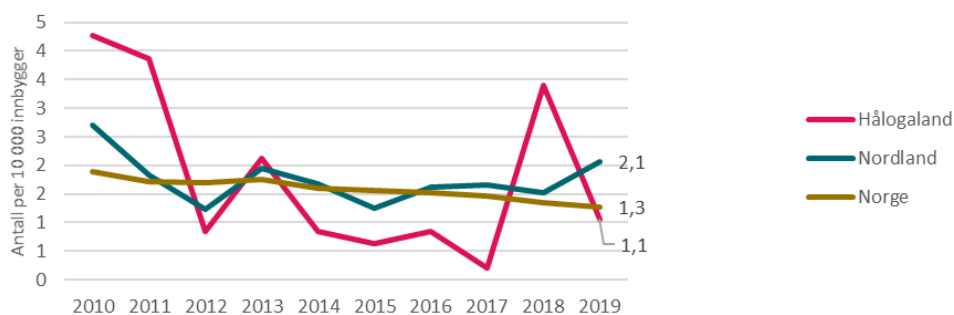
I årene 2010-2019 var det 417 personer som ble hardt skadd eller drept i trafikkulykker i Nordland. Figur 28 viser antall per region.

Antall drepte og hardt skadde i trafikken i Nordland 2010 - 2019 (SSB)

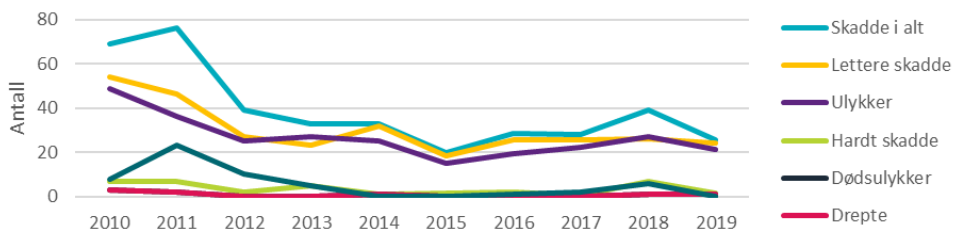
Figur 34 Antall drepte og hardt skadde i trafikken i Nordland i perioden 2010 – 2019 (SSB)

Hardt skadde og drepte i trafikkulykker per 10 000 innbygger

Figur 35 Drepte og hardt skadde i trafikkulykker per 10 000 innbygger (SSB)

Antall personer skadd eller drept i veitrafikkulykker i Hålogaland (SSB)

Figur 36 Antall skadde personer i veitrafikkulykker – Hålogaland (SSB)

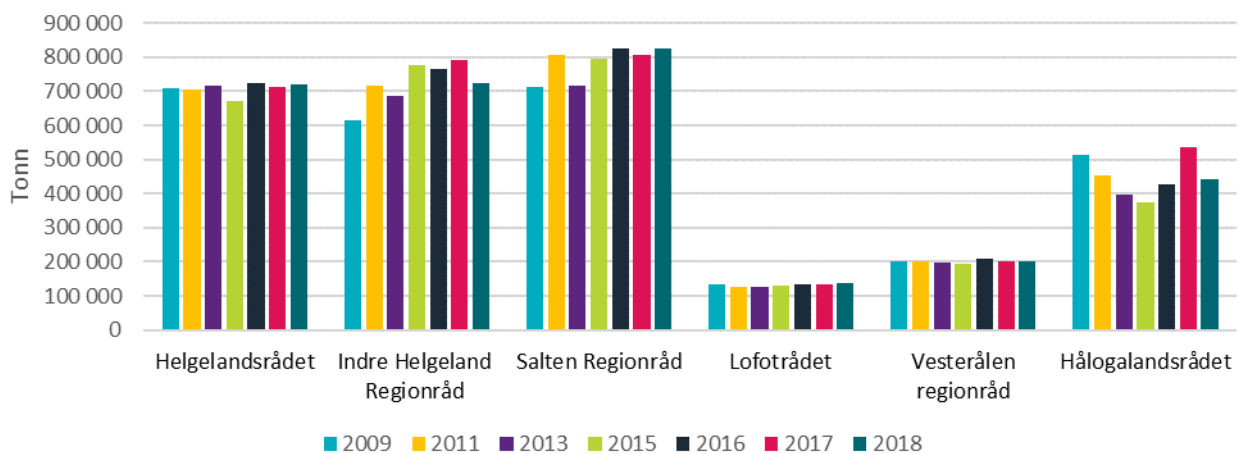
2.6. Klima, miljø og planlegging

Figur 37 Bærekraftsmål relatert til klima, miljø og planlegging

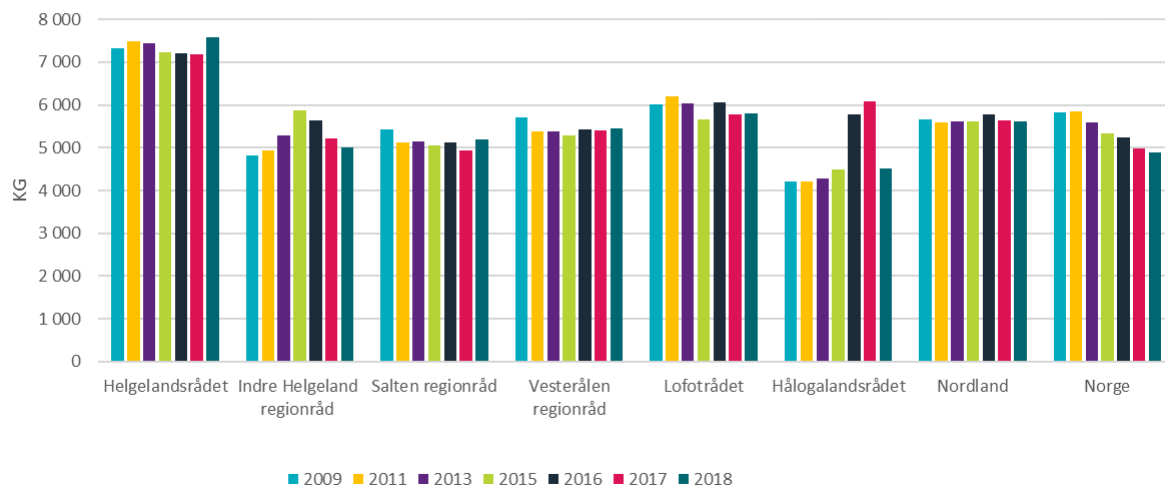
2.6.1. Klimautslipp

Utslipp per region i Nordland - tonn CO2 ekvivalenter (Miljødirektoratet/KPB)

Figur 38 Utslipp per region i Nordland – KG CO2 ekvivalenter per innbygger (Miljødirektoratet/KPB)

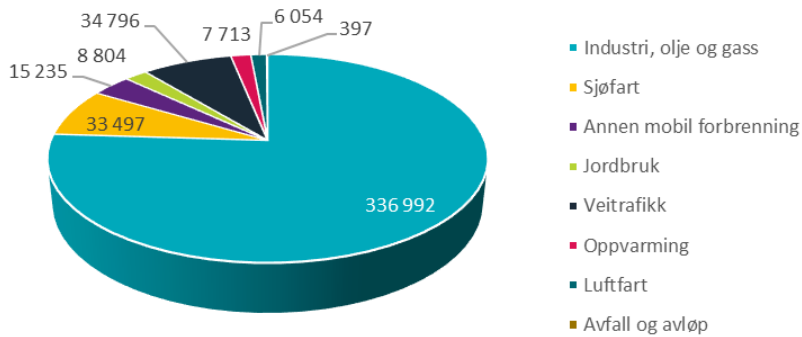
Utslipp per region i Nordland - KG CO2 ekvivalenter per innbygger uten industri/olje/gass (Miljødirektoratet/KPB)

Figur 39 Utslipp av klimagasser KG CO2 ekvivalenter per innbygger uten industri/olje/Gass (Miljødirektoratet/KPB)

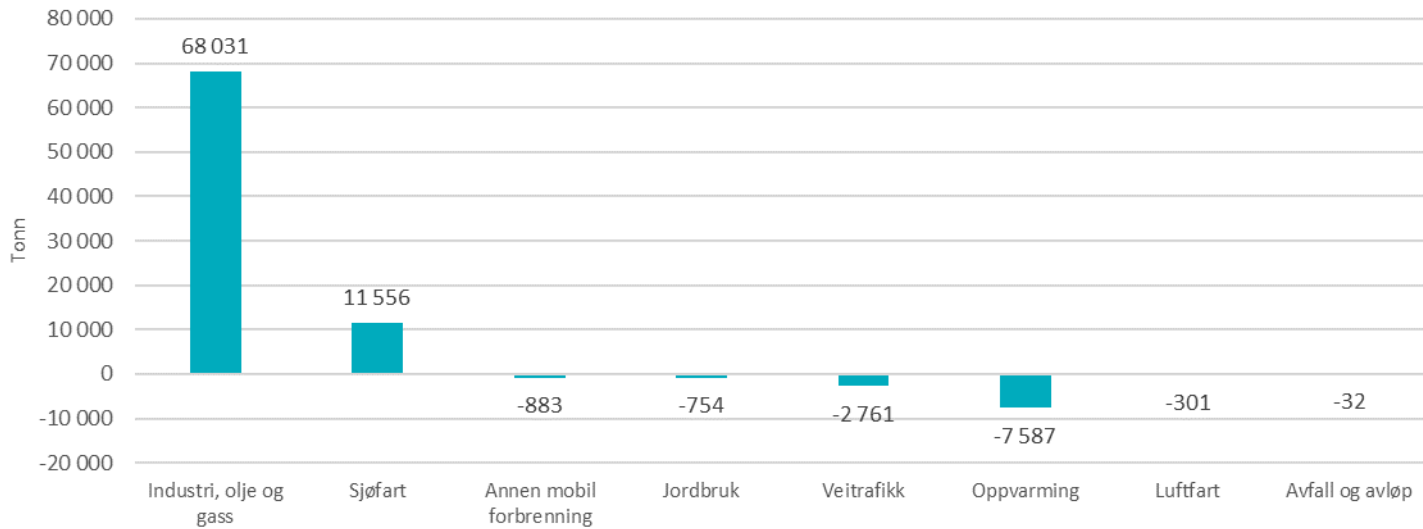
Figuren viser KG utslipp per innbygger i regionene sammenlignet med Nordland og Norge

Klimautslipp per sektor. 2018.
Hålogalandrådet. (Miljødirektoratet)

Figur 40 Klimautslipp per sektor. 2018. Hålogalandrådet. (Miljødirektoratet)

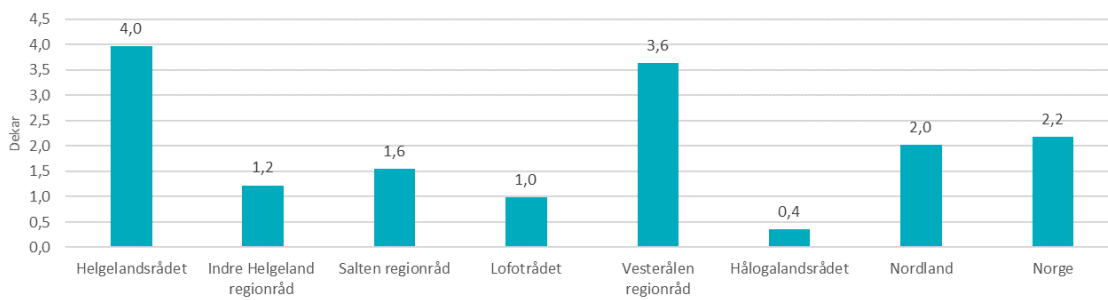
Endring 2015 - 2018. Tonn utslipp CO2 ekvivalenter fordelt på sektor i Hålogalandrådet (Miljødirektoratet/KPB)

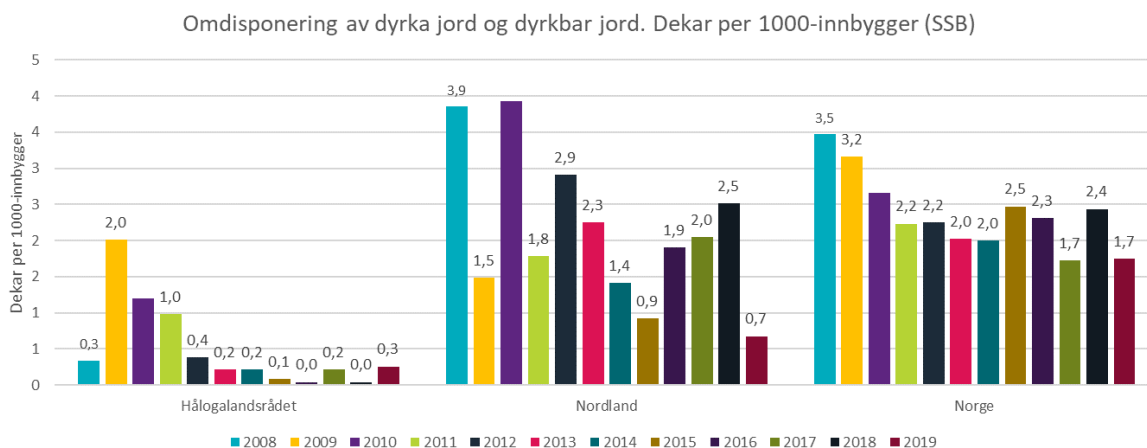
Figur 41 Endring 2015 - 2018. Tonn utslipp CO2 ekvivalenter fordelt på sektor i Hålogalandrådet (Miljødirektoratet/KPB)

2.6.2. Omdisponering av areal

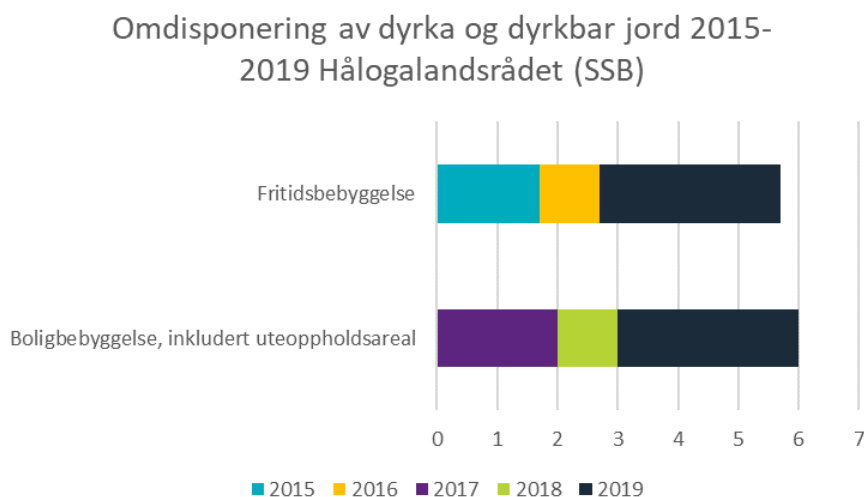
Gjennomsnittlig omdisponert dyrka og dyrkbar jord i perioden 2010 - 2019 per gjennomsnitt 1000 innbygger i regionene (SSB)

Figur 42 Gjennomsnittlig omdisponert dyrka og dyrkbar jord i perioden 2010-2019 per 1000 innbygger i Nordland (SSB)

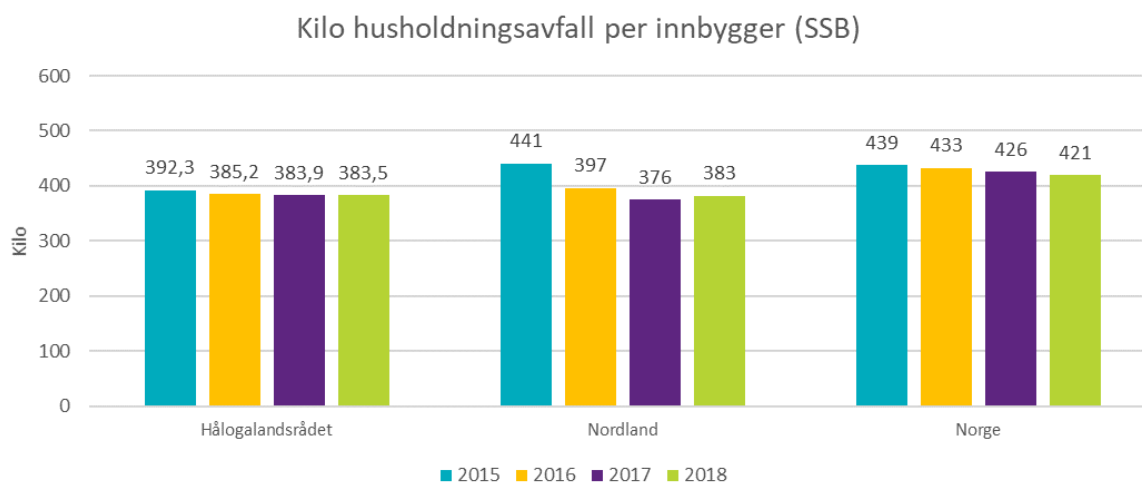

Figur 43 Omdisponering av dyrka- og dyrkbar jord. Dekar per 1000-innbygger

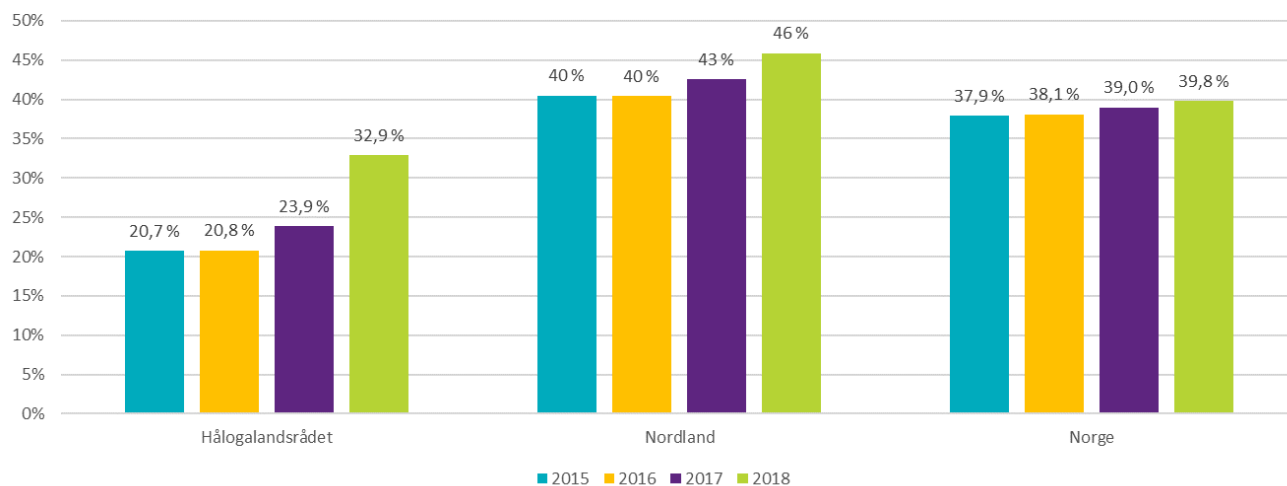
Figur 44 Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord i Helgelandsrådet 2015-2019 (SSB)

2.6.3. Husholdningsavfall

Figur 45 Kilo husholdningsavfall per innbygger (SSB)

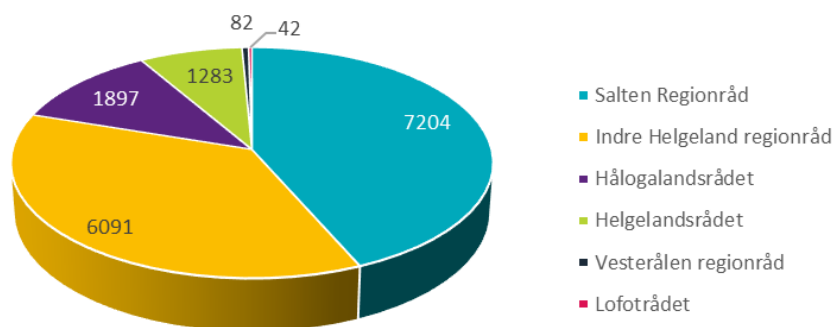
Andel levert til materialgjenvinning inkl. biologisk behandling (SSB)

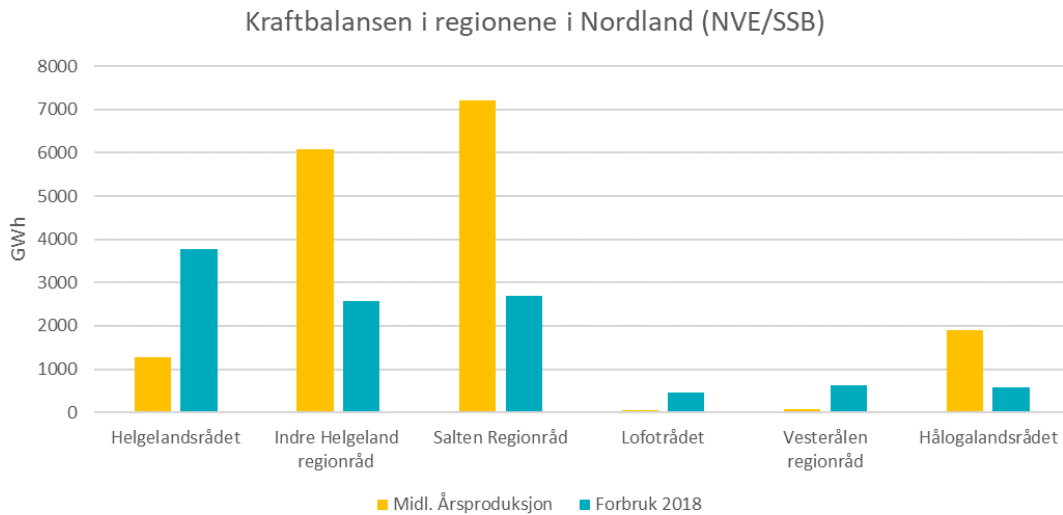
Figur 46 Andel levert til materialgjenvinning inkl. biologisk behandling (SSB)

2.6.4. Energi

Midl. årsproduksjon elektrisk kraft Nordland. GWh (NVE)

Figur 47 Midl. årsproduksjon elektrisk kraft Nordland. GWh (NVE)

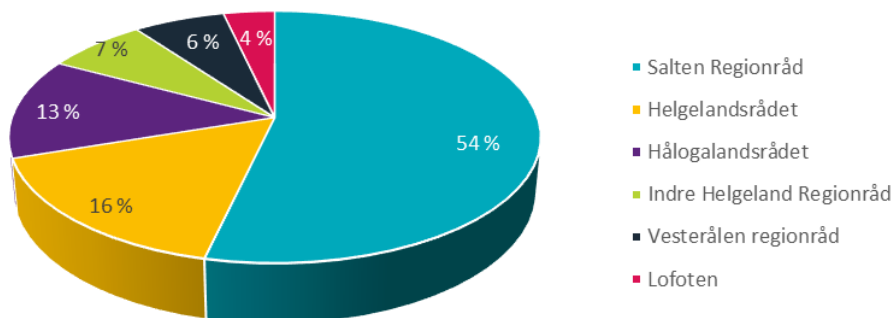

Figur 48 Kraftbalansen i Nordland (NVE/SSB)

Figuren viser forskjellen mellom produksjon og forbruk av elektrisitet i Nordland.

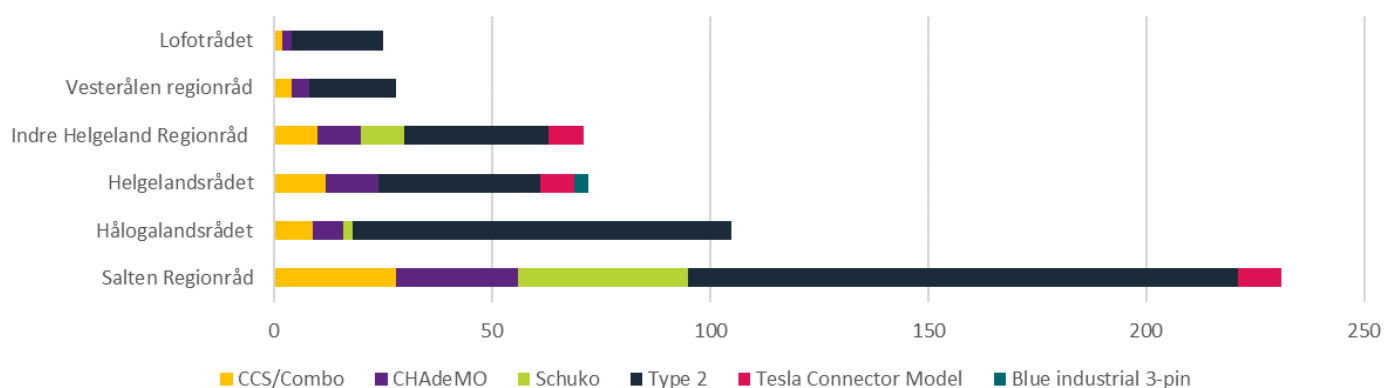
2.6.5. EL-biler og ladestasjoner

Andel elbiler i regionene i Nordland, 2019 (SSB)

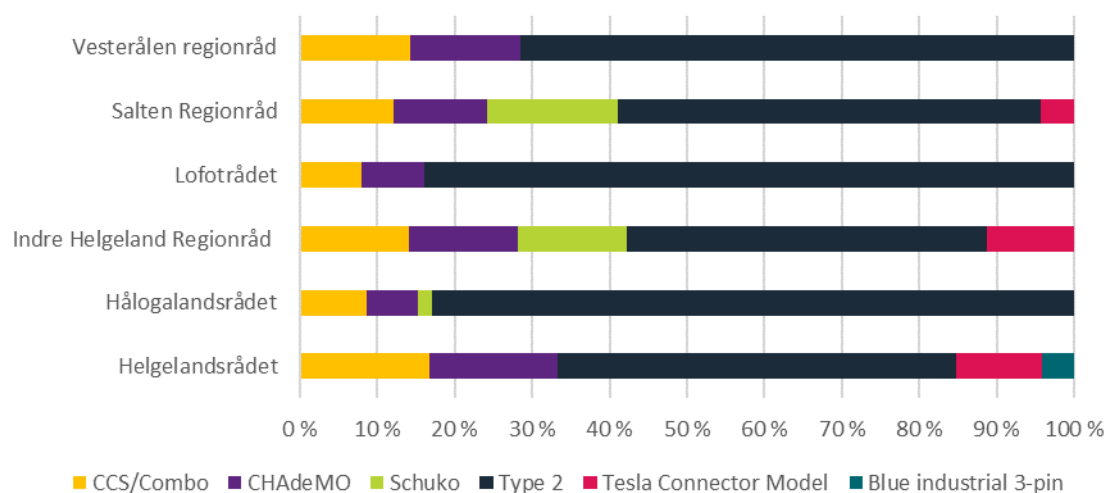
Figur 49 Andel elbiler i regionene i Nordland 2019 (SSB)

Offentlig tilgjengelige ladepunkter i Nordland, 2020 (nobil)

Figur 50 Offentlig tilgjengelige ladepunkter i Nordland 2020 (nobil)

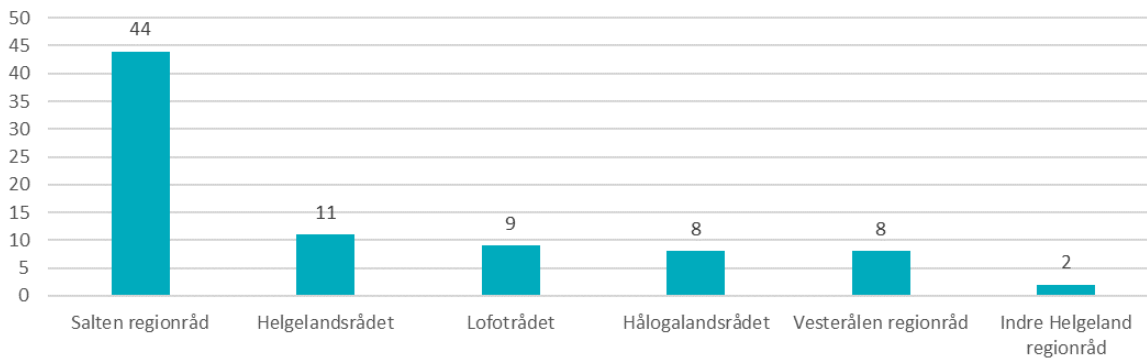
Offentlig tilgjengelig ladepunkter i Nordland, 2019. Andel av ladepunktene (nobil)

Figur 51 Andel ladepunkter elbil i regionene i Nordland

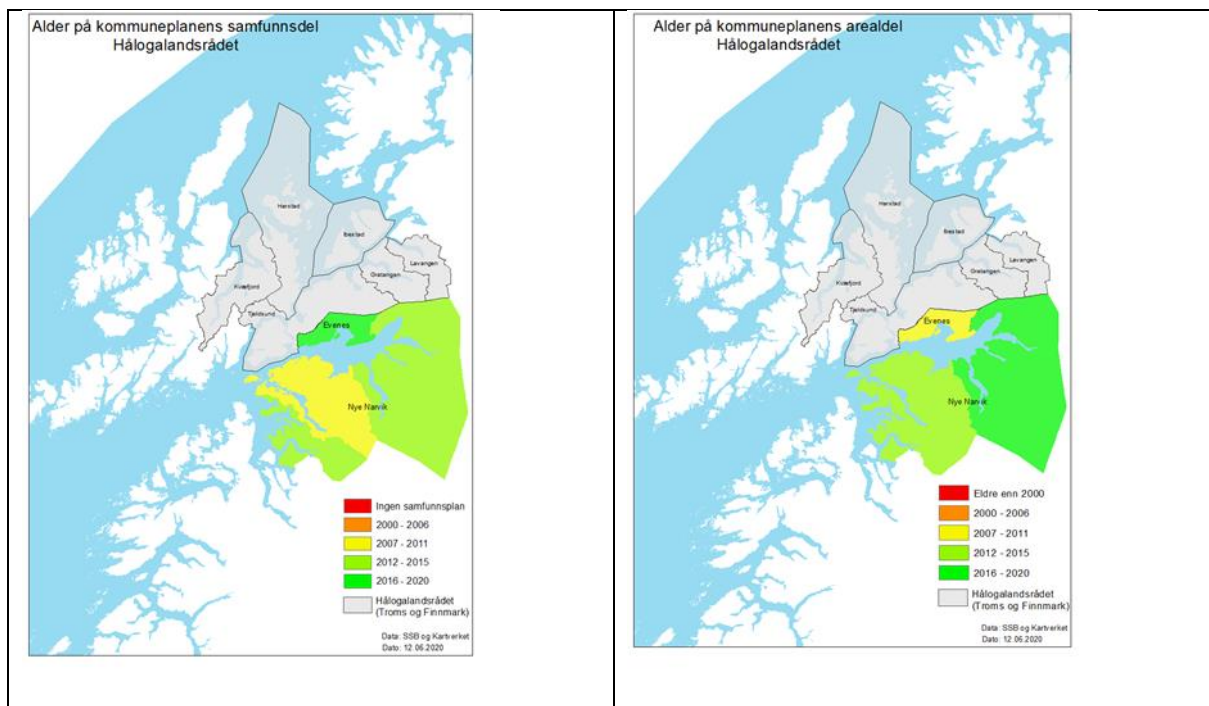
2.6.6. Statlig sikret friluftsområder

Statlig sikret friluftsområder, antall

Figur 52 Statlig sikret friluftsområder

2.6.7. Planstatus

Figur 53 viser kommunenes planstatus på samfunnsdel og arealdel.

2.7. Tannhelse

Tannhelsen (målt ved indikatorårskull) i Hålogalandsregionen er litt dårligere enn gjennomsnittet for Nordland. Tannhelsen i Nordland er litt bedre enn gjennomsnittet for landet. Tabell viser andel uten hull.

Tannhelseresultater hos indikatorårkull			
Kommune	5 år	12 år	18 år
Ballangen	80,0 %	61,8 %	9,1 %
Evenes	80,0 %	50,0 %	28,6 %
Narvik	84,4 %	55,6 %	22,3 %
Hålogaland	79,8 %	59,8 %	20,7 %
Nordland	84,5 %	64,7 %	27,9 %

Tabell 11 Tannhelseindikatorer for indikatorårkull

Nordland fylkeskommune er i prosess med alle kommuner i regionen for å inngå avtaler om å tilrettelegge for samarbeid og samhandling til beste for brukerne som mottar hjelp etter tannhelsetjenesteloven.

3. DEL 2 - KORT BESKRIVELSE AV REGIONEN

3.1. Nærings- og kompetansemiljø

Hålogalandsregionen er kjent for sitt teknologiske miljø med Det Arktiske Universitet og SINTEF Nord, i tillegg til å være utskipningshavn for Europas største jernmalmprodusent, LKAB. Ofotbanen har også gjort Ofoten til et knutepunkt for mesteparten av varetransport fra sør til Nord-Norge. Regionen er viktig for produksjon av fornybar vannkraft i Norge.

Den største private sektoren er bygg og anlegg med 11 % av de sysselsatte i Ofoten. Her dominerer Narvik med over 1000 sysselsatte av totalt ca. 1200 i denne næringen i regionen. Sysselsatte i detaljhandelen er 9 % av de sysselsatte og noe over gjennomsnittet i Nordland.

I Ofoten er hovedaktivitetene innenfor reiseliv lokalisert til Narvik og de tilbudene som tilbys i og rundt Narvikfjellet på sommer og vinterstid. I tillegg er det en rekke mindre aktører rundt i regionen som tilbyr overnatting, servering og aktiviteter året rundt. 3,3 % av de sysselsatte i Ofoten er sysselsatte innenfor overnatting og servering. I tillegg sysselsetter reiselivet mange innen andre næringer som transport og personlig tjenesteyting.

Offentlig sektor sysselsetter 39 % av totalt sysselsatte i regionen. Dette er over gjennomsnittet for regionene i Nordland. Betydelige statlige virksomheter i regionen er Narvik sykehus, Kompetansesenter rus Nord, Forsvaret, IMDI, UDI, Statkraft, Statnett, NVE, Jernbaneverket og UiT.

Regionen har hatt tilbud om ingeniørutdanning siden 1955. Høgskolen i Narvik fusjonerte i 2016 med UiT og på campus tilbys i dag utdanning innenfor ingeniørvitenskap og teknologi, økonomi og sykepleie. SINTEF Nord er et teknologisk forskningsinstitutt med 25 ansatte som sammen med UiT har et sterkt fagmiljø innenfor kaldt klima og hvordan dette påvirker installasjoner, bygg og anlegg i Arktis og tiltak for å forbygge effekter av kaldt klima. Med utgangspunkt i dette kompetansemiljøet har Innovasjon Norge tildelt betongklyngen N3C (Norwegian Cold Concrete Cluster) status som ARENA klynge. Klyngen representerer hele verdikjeden for bygg- og anleggsbransjen i Nord-Norge. KUPA er klyngeleder og har 18 medarbeidere med hovedkontor i Harstad og avdelingskontor i Narvik. KUPA er et industrirettet innovasjons- og rådgivingselskap. Viktigste satsingsområder er petroleum, marin- og maritim industri.

Det sterke teknologiske miljøet har også ført til at forsvaret ved FLO har lagt et av sine verksteder til regionen. Bjerkvik tekniske verksted leverer tekniske tjenester og gjør ingeniørarbeid og vedlikehold av kjøretøy, våpen, elektronikk og optikk. Evenes flystasjon er under oppbygging og skal være base for kampfly og maritime patruljefly. Prosjektet er kostnadsberegnet til 4,1 milliarder kroner og skal ha kapasitet til 1000 mannskap, av dette 500 fast ansatte og vil bidra til å styrke det teknologiske kompetansemiljøet i regionen.

Futurum er Narvik kommunes næringsutviklingsselskap med 6 medarbeidere, men er også et kompetansemiljø for omliggende kommuner.

3.2. Utdanning

Det er en klar og entydig sammenheng mellom elevers skoler resultat i ungdomsskolen og sannsynlighet for å gjennomføre videregående opplæring. Svake faglige prestasjoner i grunnskolen er den viktigste enkeltforklaringa på manglende gjennomføring og frafall. Tiendeklassingene som gikk ut våren 2019 fikk i snitt 42,8 grunnskolepoeng. Dette var fylkets beste resultat og også bedre enn landssnittet. Det er særlig Narvik (før sammenslåing) som trekker snittet opp, men de andre kommunene har også gode skår.

Høye grunnskolepoeng fører til at flere ungdommer klarer å fullføre det planlagte videregående opplæringsløpet, enten det er yrkesfag eller et studieforbereidende løp. Gjennomføring i videregående er viktig for å skaffe kommuner og regioner kvalifisert etterspurt arbeidskraft. Ikke minst er det av avgjørende betydning for hver

enkelt ungdom som har mye bedre forutsetninger for å skaffe seg varig tilknytning til arbeidslivet og dermed bedre økonomi og levestandard. Ofoten har her et godt utgangspunkt for å bedre gjennomføringsandelen i videregående skole, jamfør neste punkt.

Fullført og bestått videregående opplæring måles fem år etter at et ungdomskull starter i videregående. Gjennomføring defineres som å fullføre og bestå alle trinn i videregående opplæringsløp. Nasjonale myndigheter (SSB og Utdanningsdirektoratet) måler gjennomføring ved å følge Vg1-kull gjennom fem år. Det siste kullet vi har oversikt over per mai 2020, er de som startet i videregående i 2013.

Ofoten har, som de fleste regionene, hatt vesentlig bedring i gjennomføringsandelen i siste femårsperiode. Det har imidlertid vært noe svingninger med en klar topp for kullet som starta i 2013 der andelen som fullfører videregående opplæring i løpet av fem år ligger bedre enn fylkessnittet. Det er imidlertid noe ustabilitet i resultat, noe som er naturlig i en region med lavt elevtall.

En av de viktigste årsakene til frafall i videregående opplæring er at ikke alle yrkesfagelever får lærekontrakt etter at de har fullført skoledelen av utdanningen med Vg2 i skolen. Kommunene er her viktige arbeidsgivere med særskilt stort behov for fagarbeidere til helsesektoren og for barne- og ungdomsarbeidere til barnehager, grunnskolen og SFO. Men kommuner kan ta inn mange andre typer lærlinger, også, slik som institusjonskokk, IKT-servicefag, bygg-drifere, anleggsgartnere, feiere, kontor og administrasjon med flere. For å øke antall læreplasser i Nordland ble Samfunnskontrakt – Nordland for flere læreplasser 2020–2023 underskrevet av seks parter. KS er en av partene som underskrev avtalen. KS i Nordland forpliktet seg særskilt til å være pådriver slik at alle kommuner i Nordland tar inn to lærlinger per 1000 innbyggere i tråd med KS landstingvedtak. Ofoten har foreløpig ikke klart å nå målsettingen. Narvik kommune tar inn godt med i helsearbeiderfaget og barne- og ungdomsarbeiderfaget, men kan vurdere å utvide slik at kommunen blir godkjent som lærebedrift i ei breiere vifte av fag. Kommunene er store kvinnearbeidsplasser slik at det ikke er overaskende eller unaturlig at flertallet av de kommunale lærlingene er jenter og kvinner, det er flest lærlinger som tar helsearbeiderfag og barne- og ungdomsarbeiderfag. En ny ambisjon kunne være å tilby lærekontrakt til flere av kommunens gutter og at en kunne ta inn flere lærlinger i tekniske fag og byggfag og flere andre fag der kommunen ikke har hatt tradisjon for å ta inn lærlinger.

I Ofoten er fag knyttet til bygg-næringen størst med tømrer og elektriker på topp. De to lærefagene fra helse- og oppvekstfag, helsearbeiderfaget og barne- og ungdomsarbeiderfaget, er store i alle regioner. I regionen er det god formidling fra Vg2 kjøretøy ved Narvik videregående. Den andre Vg2 TIP-klassen ved Narvik er industriteknologi, der elevtall og antall lærlinger er noe lavere. Det er svak etterspørsel i regionen etter lærlinger fra Vg2 kokk- og servitørfag, der elevtallet har ligget mellom 10 og 15 per år. De to store hotellene i Narvik har til sammen fem løpende lærekontrakter, det vil si at det kun tegnes to til tre nye lærekontrakter per år. Her skal man imidlertid være klar over at mange kokk- og servitørfagelever får kontrakt på hurtigruten, og disse kontraktene registreres i Troms. Fire frisørlærlinger er også noe lite, men her må man ta i betraktning at tilbudet Vg2 frisør ikke kom før i skoleåret 2018–2019. Man må derfor forvente en økning framover.

I Ofoten er det én videregående skole, Narvik. Skolens elevtall har sunket en god del de siste årene, noe som gjenspeiler minkende ungdomskull i regionen. For noen år siden hadde skolen opp mot 900 elever, tallet for skoleåret 2019–2020 er 737. Dette har hatt som konsekvens at noen tilbud med svak søkning har blitt tatt ut av tilbudsstrukturen. Men Narvik videregående har fremdeles et rimelig bredt og variert tilbud til regionens ungdommer.

Den nasjonalt vedtatte strukturen i yrkesfag er i endring og nye utdanningsprogram blir innført på Vg1 fra og med skoleåret 2020–2021. Tilsvarende endringer vil komme på yrkesfag Vg2 skoleåret 2021–2022. Parallelt fases det inn nye læreplaner i alle fag, både i videregående og i grunnskolen. Også på fylkesnivå skjer det ei viktig endring til å legge en plan for neste fireårsperiode. Dette vil gi skolene større forutsigbarhet. Tilbudsstrukturen for perioden 2021–2025 vil bli presentert tidlig høst 2020 og det legges opp til en åpen prosess der regionene vil være en særdeles viktig innspillaktør i høringsprosessen. Fireårsplanen skal vedtas av fylkestinget i desember.

Videregående opplæring for voksne ivaretas i stor grad av tilbud gjennom Nettskolen i Nordland. Nettskolen har kontinuerlig inntak til de fleste tilbudene, noe som betyr at voksne kan starte når de vil og avslutte til en av eksamensperiodene vår eller høst. Voksne følger andre bestemmelser i opplæringsloven, noe som gjør at utdanningen kan være mer fleksibel (tid, sted og progresjon) og tilpasset den voksnes behov. I tillegg søker den voksne på en sluttkompetanse, i motsetning til ungdom som starter bredt (Vg1) og deretter peiler seg inn på en sluttkompetanse. Inneværende skoleår har hatt relativ høy aktivitet, noe som gjenspeiler seg i 80 deltakere fra regionen. Deltakerne fordeler seg jevnt innen fagporteføljen til Nettskolen i Nordland.

Karrieresentrene er en viktig samarbeidsaktør når det gjelder videregående opplæring for voksne. I 2016 ble studieverksted og karrieresentrene slått sammen, og fra 1. november 2020 er det gjort ytterligere omorganisering. Karrieresentrene bidrar med veiledning av søkere til videregående opplæring for voksne samt bestilling av realkompetansevurdering. I tillegg arrangerer karrieresentrene blant annet eksamensforberedende kurs for praksiskandidater og andre kurs i samarbeid med lokalt næringsliv. Videre har karrieresentrene et ansvar for rådgivning og praksiskurs innen videregående opplæring for grunnskoleelevene i tilknyttede kommuner.

Videre gjennomføres det et nasjonalt forsøk innen modulstrukturert fag- og yrkesopplæring for voksne. Forsøket gjennomføres i to faser, og det gis opplæring innen følgende sluttkompetanser: salgsfaget, renholds-faget, fiske- og fangst, kokk/institusjonskokk, helsefagarbeider, betongarbeider, maler, rørlegger og bygg-innredning. Videre er det satt i gang et forsøk med forberedende voksenopplæring (FVO). Forsøket omfatter en modulisert opplæring av voksne på nivå under videregående opplæring. Til slutt kan det nevnes at det er søkt midler om et kombinasjonsforsøk, der målgruppen er deltakere i FVO som har en målsetning om å fullføre FVO og fag- og yrkesopplæring.

Nordland fagskole er organisert med 5 fagavdelinger. En av disse, Helse, sosial og oppvekst, er lokalisert i Narvik. Helse, sosial og oppvekst flytter sine tilbud fra år til år mellom ulike kommuner og regioner. Alle disse tilbudene har omfang på 60 studiepoeng og går på deltid over 2 år.

Avdelingen Opplevelsesbasert reiseliv, som med sin administrasjon i Svolvær, har fra høsten 2020 utlyst et 60 studiepoeng tilbud innen Reiseliv og opplevelser med samlinger i Narvik.

3.3. Samferdsel

Det er et godt utbygd bybusstilbud i Narvik, herunder også Beisfjord og Bjerkvik. Fire daglige avganger i begge retninger mellom Narvik og Harstad, to til Bodø og tre-fire til Tromsø. Et visst tilbud til de nye kommunedelsentrene i Narvik kommune Kjøpsvik og Ballangen. Det er en del jobbspending i begge retninger mellom Evenes og Narvik og fra Ballangen til Narvik. Riksvegfergesamband mellom Bognes og Skarberget og Drag og Kjøpsvik. Fylkeskommunal båt rute fra Ballangen til Evenes, og lokalbåt rute i Tysfjord.

Det er 310 km fylkesveg og 311 meter riksveg på nordlandssiden av Ofoten. Narvik har den høyeste målte ÅDT (gjennomsnitt antall biler pr. dag) i Nordland for kjøretøy over 12,5 meter med 442 kjøretøy (2018). Den store godsstrømmen langs vegene går i all hovedsak på riksveg, E10 og E6. Nordland fylkeskommunes godsstrømsanalyse (2018) viser Bjørnfjell er den fjellovergangen i Nordland som flest ganger har vært midlertidig stengt.

I Ofoten var det i perioden 2014-2018 86 trafikkulykker. Det var to drepte, ni hardt skadde og 112 lettere skadet. Begge dødsulykkene skjedde på E10. Pr. 1000 innbygger var det 3,71 trafikkulykker og 0,47 ulykker med drept/alvorlig skadd. Tilsvarende tall for Nordland er hhv 3,73 og 0,77.

Terminaler

Schenker har landterminal i Narvik og Bring i Narvik. Det er jernbaneterminal i Narvik. Det er bil-terminal i Bjerkvik. I dag sender Schenker 200.000 tonn laks årlig med Ofotbanen fra Narvik, gjennom Sverige til Oslo

3.4. Klima, miljø og planlegging

Statlig sikrede friluftsområder

Regionen har 6 statlig sikrede friluftsområder i Nordland. Disse ligger i kommunene: Evenes og Narvik, (samt 2 områder i Tjeldsund).

Nordland fylkeskommune har gjennom regionreformen fått utvidet oppdrag når det kommer til forvaltning av disse områdene. Det er fremdeles kommunene og friluftsrådene som kan søke om sikring og som lokalt forvalter områdene. Fylkeskommunen godkjenner forvaltningsplanene og gir tilskudd til tiltak i tråd med disse. Intensjonene med slike områder er å sikre allmennheten tilgang til spesielt bynære rekreasjonsområder. Gjennom tilskuddsordningen for tilrettelegging kan kommunene søke om midler til opparbeiding av for eksempel parkering, toalett og universell utforming av områdene.

Vannområdekoordinatorer

Nordland fylkeskommune er vannregionmyndighet i Nordland vannregion. Det innebærer et regionalt ansvar for å implementere EUs vanndirektiv. Virkemidlet er regional plan. Til dette arbeidet har fylkeskommunen fått statlige midler siden 2010. De årlige bevilningene har variert gjennom årene, men alle midlene har vært brukt i spleiselag for å kunne ansatte lokale vannområdekoordinatorer i de 10 vannområdene i regionen. Det er i dag 5 stillinger i disse 10 områdene. Arbeidet har hele tiden vært forankret i regionrådene.

I tillegg til de statlige midlene har det vært bevilget skjønnsmidler fra fylkesmannen til de kommuner som har søkt. Det er fra 2019 ikke lengre mulig å utløse skjønnsmidler til arbeidet. Det er slike lokale koordinatorer i de fleste vannregioner i Norge. I de fleste andre regioner er disse stillingene finansiert i et spleiselag med kommunene. Dette må også på plass i Nordland dersom disse stillingene skal opprettholdes. Dersom disse ikke opprettholdes, vil kommunene selv måtte ta ansvar for å koordinere det lokale arbeidet og drive dette frem på tvers av kommunene i vannområdet.

Det er ikke fullstendig overlapp mellom vannområdene og regionrådene. Kommunene under Hålogalandsrådet hører til i vannområde Ofotfjorden. Det er Narvik kommune som har dagens arbeidsgiveransvar for den ansatte vannområdekoordinatoren. Stillingen er et samarbeid mellom kommunen i vannområdet, og fylkeskommunen har inngått samarbeidsavtale med vertskommunen Narvik

3.5. Fylkeskommunal tilstedeværelse og tjenestetilbud

I tillegg til videregående skole, er det karrieresenter og Opus ressurs- og kompetansesenter i Narvik.

Innen kulturområdet er MiN-ensemblet og fylkesbibliotek er lokalisert i Narvik.

Nordland fylkeskommune drifter 3 allmenntannklinikker i regionen, én i Evenes kommune og to i Narvik kommune. Disse er lokalisert i Ballangen, Bogen og Narvik. Klinikkene har ansvaret for å utføre forebyggende tiltak, et regelmessig og oppsøkende tilbud til prioriterte grupper og tilbyr i tillegg behandling til voksne betalende i den delen av regionen som ligger i Nordland. Klinikkene har ca. 8.000 pasienter, ca. 5.800 prioriterte pasienter

som mottar gratis tannbehandling og 2.200 voksne betalende pasienter. Det er offentlig spesialistklinikk i kjeveortopedi i Narvik. Det er 29 ansatte (24,4 årsverk) i tannhelsetjenesten i regionen.

4. DEL 3 – FORELØPIG ANALYSE

4.1. Befolkning

Befolkningsutviklingen i hele Nordland er bekymringsfull med tanke på rekruttering til arbeidslivet og i forhold til videreføring av gode service- og tjenestetilbud som krever tilgang til en viss masse for å kunne opprettholdes. For Nordland har tilflytting fra utlandet vært stått for en stor del av befolkningsveksten de siste 5 årene og vært avgjørende for arbeidskrafttilgang i enkelte kommuner. Med nedgang i yngre årsklasser i landet som helhet, vil tilflytting og rekruttering fra utlandet være enda viktige for fremtidig befolkningsvekst.

Evenes og Narvik har 9,6% av befolkningen i Nordland og den sterkeste nedgangen i befolkningen i fylket med 2,7% siste 5 år. Samme tallet når en tar med kommunene i Troms er 1,7%. Evenes og Narvik er også det området i Nordland som vil ha svakest befolkningsvekst i henhold til prognoser frem til 2035. Næringslivet i kommunene skårer høyest i Nordland på vekst i omsetning og driftsmargin, så fokus på å sikre næringslivet tilgang til kompetent arbeidskraft er viktig hvis utviklingen fortsatt skal være positiv.

Også aldersstrukturen i befolkningen, hvor økningen hovedsakelig er i de eldste aldersgrupper vil påvirke næringsliv og tjenestetilbudet fremover. For å sikre alle tilgang til nødvendige tjenester, vil det fremover være enda viktigere å planlegge ut fra interkommunalt samarbeid og få til gode koblinger mellom sentrum og omland.

4.2. Næring og kompetanse

Regionen går over to fylker, der Narvik er den største kommunen i Nordland. Næringsmiljøene i regionen er sterke, med stort fokus på teknologi. Regionen har videre også et sammensatt finansieringsmiljø som er i stand til å støtte opp under viktige prosjekter for regionen.

Sammen med de delene av regionen som ligger i Troms har regionen også sterke innovasjonsmiljø gjennom innovasjonsselskap og offentlige virksomheter innen FoU/UoH etc. Her har også Forsvaret vært viktig gjennom å legge kompetansearbeidsplasser til Hålogalandsregionen. Her ser en også at regionen har klart å omstille seg, gjennom et økende samarbeid mellom offentlige og private virksomheter. Utfordringen er å knytte disse miljøene enda sterkere inn mot de store industriaktørene og sikre god kommunikasjons og delingskultur for å etablere nye tjenester i tiden som kommer.

Det er allikevel samtidig også et potensial for å øke aktiviteten i de næringene som særlig er viktige for regionen. Næringslivet må i økende grad samarbeide med FoU/UoH sektoren. Videre er det også viktig å jobbe tett opp mot petroleumssektoren, da regionen har flere selskaper med lokal beslutningsmakt.

Videre kan næringslivet i regionen også gi inn tilbud til den delen petroleumsnæringen hvor en konkurrerer med store deler av landet, der nærhetsfordeler kan gi konkurransefordeler. Om regionen i samarbeid klarer å bruke eksisterende kompetansemiljø til å utvikle nye verdikjeder, varer og tjenester vil regionen samlet sett kunne komme styrket ut.

Samlet i Nordland det er et økende behov for å etablere nye arbeidsplasser som følge av generelle store omstillinger i samfunnet. Dette gjør at gründeres nyetableringer er viktig i årene som kommer. Sammenlignet med resten av landet, har Nordland et forbedringspotensial når det gjelder antall nyetableringer. Et viktig verktøy for fremtidige gründerne er etablereropplæring. I Nordland er det store variasjoner mellom hvilke modeller som brukes, hvilke aktører som tilbyr veiledningen, varighet, kostnadsstruktur og finansiering. Dette gjør at vi må

arbeider for å få mer likeverdige tilbud i hele fylket. Det er derfor nødvendig å styrke samarbeidet mellom regionen og andre aktører for å jobbe mer likt for å få til et mer strømlinjeformet og likeverdig tilbud.

4.3. Utdanning

Narvik videregående skole har over de siste fire årene blitt dimensjonert og tilpasset til dagens tilbudsstruktur og elevtall. Den viktigste årsaken til tilpasningen er nedgangen i elevtall og regionalisering av tilbudsstrukturen. Det er nå i all hovedsak tatt de største grepene om tilpasning av tilbudsstrukturen. Framskrivningen av elevtallet de neste 10 år viser rimelig stabile 16 års-kull. Det betyr at dagens struktur vil holde seg godt, men den kan selvfølgelig tilpasses endringer og ønsker fra arbeidslivet. Det innebærer at dersom noe skal inn, så må noe ut.

Det er viktig å understreke at elevenes søking til videregående skole ikke er noe fylkestinget vedtar. Det bestemmer elevene selv. Vi har erfaring med store variasjoner fra år til år. Det er også viktig å skille på avviklingen av tilbud (nedleggelse) og ikke igangsetting av tilbud på grunn av lave søkertall fra år til år. I desember 2020 skal fylkestinget vedta en ny struktur for videregående opplæring i Nordland fylkeskommune for de fire neste årene. Det vil innebære en mer forutsigbar fremtid for elevene og skolene. Her må regionrådene ha en klar mening om hva de mener fylkeskommunen skal prioritere.

I Narvik leverer flere kommuner gode resultater når det gjelder grunnskolepoeng. Det er viktig at kommunene har fokus på resultatoppnåelse for sine avgangselever. Dette vil øke sannsynligheten for økt gjennomføring av videregående skole.

Når det gjelder arbeidslivet bør kommunene ta et større ansvar for å ta inn lærlinger. Her er det store forskjeller kommunene imellom. Noen kommuner er veldig flinke mens andre ikke har lærlinger overhodet. Næringslivet etterspør lærlinger i flere fag enn det videregående skole klarer å utdanne. Regionrådet bør peke på næringer som de mener fylkeskommunen skal prioritere for sin region.

4.4. Samferdsel

Det fraktes store mengder gods fra Narvik, både fra Narvik havn og på Ofotbanen. I dag er det Ofotbanens kapasitet som setter begrensninger på hvor mye gods som kan transporteres. En utbedring av Ofotbanen vil være viktig for å få ut potensialet.

Det er et godt utbygd busstilbud, spesielt i og rundt Narvik, med muligheter for arbeidspendling. Spesielt mellom Narvik og Harstad.

Evenes lufthavn, med direkteavganger blant annet til Oslo, gjør regionen attraktiv for næringslivet.

Grenseovergangen på E10 over Bjørnfjell er den fjellovergangen i Nordland som flest ganger har vært midlertidig stengt. Denne usikkerheten skaper utfordringer for næringslivet.

Selv om det over tid er en reduksjon i antallet drepte og alvorlig skadde i trafikken, har det i perioden 2010-19 vært tre omkomne i trafikken i nordlandsdelen av regionen. Selv om det er ulike forklaringer til ulykkene, er det viktig å forsterke trafikksikkerhetsarbeidet for å nå visjonen om null drepte og hardt skadde. Det bør derfor jobbes for at samtlige kommuner i regionen blir godkjent som trafikksikre kommuner.

4.5. Klima, miljø og planlegging

Innenfor fylkesgrensen er det kun Evenes og Narvik som tilhører Hålogalandsrådet. Det er ikke noe aktivt plan- og klimanettverk i regionen, men Narvik er med i samme storbynettverk som Bodø. Det kan være aktuelt å gå i dialog med Troms og Finnmark fylkeskommune for å se på muligheten for samarbeid på tvers av fylkesgrensen. Narvik jobber med å lage en helt ny samfunns- og arealplan som skal gjelde for hele den nye kommunen, inkludert tidligere Ballangen og del av Tysfjord.

Det er relativt høye klimagassutslipp i regionen i forhold til resten av Nordland. De største utslippskildene i Narvik er oppvarming, sjøfart og veitrafikk, mens i Evenes er det luftfart, veitrafikk og jordbruk. Utslippene ligger relativt høyt sammenlignet med Nordland. Det er viktig for kommunene og næringslivet i regionen å vurdere klimarisiko. Gjennom en god forståelse og håndtering av klimarisiko kan bedrifter identifisere og utnytte mulighetene som ligger i endringer i for eksempel kundepreferanser, teknologisk innovasjon og politikkendringer. Et eksempel på dette er satsning på etablering av biogassanlegg i Hålogaland basert på våtorganisk avfall. Her samarbeider Narvik sammen med de 7 andre eierkommunene i Hålogaland Ressursselskap IKS, HRS, (Harstad, Evenes, Gratangen, Lavangen, Ibestad, Kvæfjord og Tjeldsund). Dette prosjektet har potensiale for utslippsreduksjoner og kan ha overføringsverdi til andre deler av fylket.

Det er kun 8 statlig sikrede friluftsområder i regionen og det er stort potensiale knyttet til etablering av flere statlig sikrede friluftsområder.